

ZELOVSKÝCH DVACET LET

Samozřejmě, nadpis je příležitostný, spojený s dvacátým výročím existence a působení Kulturní Společnosti Čechů a Slováků v Polsku. Toto výročí oslavili Zelované 12. listopadu 1967. Pocházejí z období velké husitské emigrace a tradice jejich působnosti jsou známé a příslušné. Co nového tedy charakterizuje jejich činnost v lidovém Polsku, co bylo hlavním motivem uvedené slavnosti? Pro český oddíl KSCaS v Zelové je příznačná schopnost spolupracovat s oblastními vládními orgány. Tato spolupráce má dva směry. Prvním je aktivní účast všech polských občanů české národnosti v akcích s všeobecným významem, druhým směrem je neustálé rozvíjení národní kultury, péstování tradice, kultivování vlastního folkloru. Tento folklór je o to krásnější, že v oáze polské kultury si udržel svou čistotu a do dnešního dne je předmětem obdivu hostů a znalců z Československa.

Když už o tom pišeme, je nutno silně zdůraznit zásluhy těch, kteří zde v oblasti lodžského vojvodství a akresu Łask pochopili, jaký význam naše strana a lidová vláda přisuzují správné realizaci národnostní politiky. Straniční aktiv a činitelé národních výborů mnoho učinili a dále činí pro tuto malou skupinu obyvatelů, vyvozujících svůj původ z bratra Čecha. Zdroj této každodenní péče nutno hledat snad ještě v revoluční, rudé Lodži, v obzvláštním citu pro každou křivdu, v internacionálnismu. Referát, který pronesl tajemník oddílu W. Luščinský, zdůrazňoval obzvláště ty momenty spolupráce, péče a starostlivosti, kterými je zde obklopována naše česká národnostní skupina. W. Luščinský kromě jiného prohlásil:

— Poprvé od dvou set let jsme se setkali v lidovém Polsku s plným uznáním a všeobecnou pomocí politických organizací a obzvláště Polské sjednocené dělnické strany, lidové vlády a všech obyvatel.

Změny, které u nás nastoupily, jsou viditelné. Mámme dost práce. Naše mládež má takové možnosti, o nichž my starší jsme mohli jenom snít. Na její životní dráze svítí stále zelené světlo, jsou jí otevřeny brány škol a učilišť. Má zajištěnou budoucnost. Náš život je lehčí. Ze dne na den je lépe, díky úsilí celé společnosti.

Je to tedy také naši zásluhou — nás obyvatelů polských české národnosti, kteří bydlíme v Polské Rzeczypospolité Lidové.

Neznamená to, samozřejmě, že jsme již učinili vše, co bylo lze učinit, že jsme již využili všech možností, které nám byly dány. Další výsledky naší práce jsou v značném stupni závislé na nás, na naši iniciativě. Jsou před námi otevřeny všechny dveře obecních, městských, okresních a vojvodských národních výborů. Naše návrhy, týkající se jak otázek národnostních tak také všeobecných problémů, setkávají se s plným pochopením a podporou.

Jméno člena Oddílu KSCaS v Zelově vřele děkuji přítomným zástupcům úřadů za pomoc a podporu, které udílejí naší skupině. —

Po četných proslovech zástupců úřadů, kteří zdůrazňovali zásluhy české národnostní menšiny o rozvoj této oblasti a o posilování české kultury, byla předána vyznamenání. Umělecké soubory zelowské skupiny, řízené Jerzym Zagóreckým, předvedly shromážděným zajímavý a bohatý program, věnovaný ve své oficiální části padesátému výročí Velké říjnové revoluce a dále dvacátému výročí založení Společnosti a desetiletí časopisu „Život“.

* * *

Slavností u příležitosti dvacetiletí Kulturní společnosti Čechů a Slováků se zúčastnili: zástupce ministerstva kultury a umění s. Mossakowská, zástupce KW PSDS w Łodzi s. A. Wilkanowski, náčelník úřadu vnitřních zá. presidia WRN w Łodzi s. A. Rybałow, náčelník oddělení kult. presidia WRN v Łodzi s. B. Urbaniński, tajemník propagandy KP PSDS v Łasku s. T. Kozakowski, předseda presidia PRN v Łasku s. inž. R. Psyk, náčelník oddělení vnitřních zá. presidia PRN v Łasku s. J. Olszewski, náčelník kulturního oddělení pres. PRN v Łasku s. J. Rogus, předseda presidia MRN v Zelově s. E. Karwowski, tajemník presidia MRN v Zelově s. T. Drożdżowski, tajemník UV KSCaS v Polsku s. J. Ondica a zást. šéfredaktora časopisu „Život“ s. Marian Kaśkiewicz.

* * *

Odznaky „Za zásluhy pro lodžské vojvodství“ předal předseda presidia PRN v Łasku s. inž. R. Psyk našim krajanům Heleně Jersakové, Olze Blazjuszové a Gustavovi Dedečkovi. Náčelník kult. oddělení presidia WRN v Łodzi s. B. Urbaniński předal předsedovi zelowského Oddílu KSCaS v Polsku krajanovi Janu Novakovi odznak „Zasloužilý veřejný pracovník“. Pochvalu za veřejnou práci obdržel tajemník Oddílu KSCaS v Zelově krajan Wacław Luščinský.

ZIVOT

KULTURNĚ SOCIÁLNÍ ČASOPIS

V NOVEMBRI T.R. SA USKUTOČNILI OBVODNÉ ELIMINÁCIE SÚBOROV SPOLOČNOSTI NA ŠPISI (V NIEDZICI), NA ORAVE (V JABŁONKE) A TURNAJE „ŽIVOTA”.

PREZÍDIUM ÚV SPOLOČNOSTI ČECHOV A SLOVÁKOV V POESKU 8.XII.1967 SA ROZHODLO, ŽE FINÁLE SLÁVNOSTI 20. VÝROČIA SPOLOČNOSTI SA USKUTOČNÍ V NOWOM TARGU: SLÁVNOSTNÉ PLÉNUM — 6. JANUÁRA 1968, ÚSTREDNÁ AKADEMIA A PREHLIADKA NAJLEPSÍCH SÚBOROV — 8. JANUÁRA 1968.

V NIEDZICI — 19. XI. 67

Podrobnej zprávu s bohatou ilustráciou z eliminácií, turnajov a finálových slávností 20. výročia si budeť môcť prečítať v januárovom a februárovom čísle „Života“.

V JABŁONKE — 26.XI.67

RYNKOWA RZECZYWISTOŚĆ

W dniu 24 listopada br. odbyło się X Plenum KC PZPR poświęcone aktualnym problemom zabezpieczenia rynku w artykułach żywnościowych. Referat w tej sprawie wygłosił Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów tow. Jędrzychowski.

Jakie przyczyny spowodowały, że kierownictwo partyjne rozpatryło tę problematykę na forum najwyższej Instancji parlamentarnej?

W okresie ostatnich 7 lat w związku z szybkim rozwojem gospodarki narodowej nastąpił ogólny wzrost dochodów pieniężnych o ok. 68% przy czym wzrosły także dochody ludności wiejskiej.

Jednakże w tym samym okresie czasu wzrosło zatrudnienie ludności a tym samym dochody pieniężne rodzin pracowników. Dla ilustracji tego stwierdzenia warto podać, że w latach 1960-1967 liczba zatrudnionych wzrosła o 1,9 miliona osób, z czego w przemyśle o 780 tys. osób w budownictwie o 138 tys. w rolnictwie i leśnictwie o 158 tys. zatrudnionych. Jeżeli w 1960 r. jeden pracujący w gospodarce narodowej utrzymywał średnio 1,5 osoby, to w 1967 r. wskaźnik ten spadł do 1,2 osoby. Pozornie wy-

dawałoby się, że to nie duża różnica. Jednakże badając to zjawisko głębiej okaże się, że w okresie 7 lat realne dochody na 1 członka rodziny zatrudnionych realne dochody wzrosły o 30%. Średnio płaca netto na jednego zatrudnionego wzrosła z 1509 złotych w 1960 r. do 1994 złotych w 1967 roku.

Zarobione pieniądze zostają przez ludność wydatkowane na określone cele. Obok zakupywanego środków konsumpcji trwalego użytku, znacząca część pieniędzy trzeba wydać na artykuły żywnościowe w tym i na mięso i inne pochodne wyroby. Okazuje się, że w okresie 7 lat spożycie mięsa na 1 mieszkańca Polski wzrosło o 10 kg, przy czym mieszkańców miast spożywają więcej, bo ok. 60 kg na jednego, mieszkańców wsi średnio 40 kg na jednego obywatela. Średnie spożycie w kraju wynosi w 1967 r. 52,2 kg mięsa na jednego obywatela. W tym względzie należy do producentów krajów w Europie. Wyprzedza nas tylko Czechosłowacja, Niemcy i Francja.

Szybki wzrost spożycia mięsa, szybko anizeli produkcja i dostawy na rynek, wywołało określone trudności w zrównoważeniu podaży z popytem. Oznacza to, że popyt na mięso jest szyb-

szy, aniżeli jego produkcja przez rolnictwo. Wyliczono, że dla utrzymania równowagi rynkowej średni wzrost dochodów pieniężnych powinien rocznie wynosić 6,7%, a dostawy mięsa o 7%. W kraju zaistniała taka sytuacja, że w II półroczu 1967 r. dochody pieniężne wzrosły o 7,1%, natomiast dostawy mięsa, pomimo że znacznie ograniczono sprzedaż mięsa za granicę wzrosły zaledwie o 4,1%. Zaistniała więc gospodarcza konieczność podniesienia cen na mięso i przetwory mięsne.

Jak już podawano w prasie, cena na mięso wzrosła o średnio o 16,7% w tym cenę mięsa i podrobów o 16,2% a wyroby mięsne o 17,8%. Zdrożała także o 9,1% sonina.

Aby zrekompensować w jakim stopniu te podwyżki dokonano jednocześnie obniżki cen na cukier, margarynę i smalec wieprzowy. Sumując podwyżkę wyniosią łącznie ok. 6 miliardów złotych, natomiast wartość obniżki przeszło 2 miliardy złotych, natomiast wartość obniżki przeszło 2 miliardy złotych.

Ponadto X Plenum KC zobowiązało resorty gospodarcze do opracowania programu poprawy produkcji i zaopatrzenia rynku w artykuły przemysłowe.

(p.d.)

20. VÝROČIE KSČaS v POLSKU

ZARZĄD GŁÓWNY TOWARZYSTWA KULTURALNEGO
CZECHÓW I SŁOWAKÓW W POLSCE

Z okazji XX-lecia działalności Towarzystwa przesyłam za Waszym pośrednictwem serdeczne pozdrowienia.

W swym dwudziestoletnim dorobku Stowarzyszenie posiadało się może niemałymi osiągnięciami w dziedzinie kultury pięknych tradycji kultury ludu słowackiego i czeskiego, we włączaniu tej ludności do budowy socjalizmu w Polsce, w szerzeniu idei braterskiej współpracy z innymi organizacjami politycznymi i społecznymi w ramach Frontu Jedności Narodu.

Zyczę dalszych osiągnięć, sukcesów w pracy Towarzystwa i w życiu osobistym wszystkim członkom Towarzystwa Kulturalnego Czechów i Słowaków w Polsce.

mgr inż. Z. SZNEK
PODSEKRETARZ STANU
MINISTERSTWA
SPRAW WEWNĘTRZNYCH

KULTURNÍ SPOLEČNOST
ČECHŮ A SLOVÁKŮ V POLSKU
KRAKÓW

VAŽENÍ PRÁTELE,

k dvacátému výročí založení Vašej organizace Čechů a Slováků v Polsku přeje Československý ústav zahraniční mnoho zdaru v budování Polské lidové republiky a v další práci na úseku kultury, osvěty a krajanského hnutí stále nové úspěchy.

GRIGA SPURNÝ
PŘEDSEDA
ČESKOSLOVENSKÉHO ÚSTAVU ZAHRANIČNÍHO
PRAHA

KULTÚRNA SPOLOČNOSŤ
ČECHOV A SLOVÁKOV V POESKU
KRAKÓW

Pri príležitosti Vášho jubilea vysoko oceňujeme Vašu záslužnú činnosť a želáme Vám veľa úspechov do ďalších rokov

REDAKCIA ČASOPISU HORIZONT
BRATISLAVA

KULTÚRNA SPOLOČNOSŤ
ČECHOV A SLOVÁKOV V POESKU
KRAKÓW

Blahoprajeme k 20. výročiu založenia Vašej organizácie

REDAKCIA NEDELE
BRATISLAVA

REDAKCIA ČASOPISU ŽIVOT
WARSZAWA

Prójmite nás úprimný obdiv a srdečné blahoprianie za dvadsaťročnú, obetavú a užitočnú prácu Vašej Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov, ktorá v týchto dňoch oslavuje 20. výročie svojho pôsobenia.

Aj do budúcnosti Vám želáme veľa zdaru a plodných činov.

JURAJ BOGDAN
VEDUCÍ REDAKCIE
ZDRAVIE LUDU

ZARZĄD GŁÓWNY TOWARZYSTWA KULTURALNEGO
CZECHÓW I SŁOWAKÓW W POLSCE
WARSZAWA

DRODZY PRZYJACIELI!

Z okazji XX-lecia istnienia Waszego T-wa Zarząd Główny Ukraińskiego T-wa Społeczno-Kulturalnego przesyła Zarządowi Głównemu i wszystkim członkom Waszej organizacji najserdeczniejsze życzenia dalszej pomyślniej i owocnej pracy dla dobra organizacji i Polski Ludowej.

M. KOROLKO
PREZES ZG UTSK

CZECHOSŁOWACKIE TOWARZYSTWO KULTURALNE
W POLSKU ODDZIAŁ W ZELOWIE

W imieniu Wydziału Kultury PWRN w Łodzi składam Wam serdeczne gratulacje z okazji XX-lecia istnienia Waszego Towarzystwa. Twórczość wysiłek Towarzystwa w okresie minionych XX lat zasługuje na szczególne uznanie. Dzięki Waszej działalności szeroko popularyzowano osiągnięcia w dziedzinie życia kulturalnego i społeczno-politycznego nie tylko naszego kraju ale również bratniej Czechosłowacji. Szczególnie cenimy sobie Waszą działalność twórczą za co składamy Wam serdeczne podziękowania wraz z życzeniami wielu sukcesów twórczych.

BOLESŁAW URBAŃSKI
KIEROWNIK WYDZIAŁU KULTURY
PREZYDUM
WOJEWÓDZKIEJ RADY NARODOWEJ
W ŁODZI

WSZYSTKIM OSOBOM I INSTYTUCjom, KTÓRE NADĘSŁAŁY MIĘ NAM ŻYCZENIA Z OKAZJI XX ROCZNICY ISTNIENIA I DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA KULTURALNEGO CZECHÓW I SŁOWAKÓW W POLSKU SKŁADAMY WŁA DROGA SERDECZNE PODZIĘKOWANIA.

PREZYDUM ZARZĄDU GŁÓWNEGO
TOWARZYSTWA KULTURALNEGO
CZECHÓW I SŁOWAKÓW W POLSKU
KOLEGIUM REDAKCJI „ŽIVOT”

TAJOMSTVÁ „BIELEJ PLANÉTY“

Hoci sa Venuše najviac zo všetkých planét približuje k Zemi, lebo iba na vzdialenosť 40 miliónov km, bola však jednou z najmenej preskúmaných planét. V jej atmosfére sú totiž husté oblaky, ktoré nedovoľujú dozriet povrch a preskúmať dolné vrstvy atmosféry.

ZLOŽENIE ATMOSFÉRY

V prvom rade afrológovia, badatelia Venuše sa snažili zistiť aké je chemické zloženie planéty a najmä, či je tu kyslík a vodná para. Žiaľ, skúšky smerujúce k odhaleniu týchto plynov pomocou spektroskopov namontovaných na najvyšších teleskopoch sa stretli s obrovskými fažkostami. Tieto plyny sa vo veľkom množstve vyskytujú v zemskej atmosfére, preto veľmi prekážali pri hľadaní ich v atmosfére vzdialenej planéty.

Až zprávy, ktoré vyslal osobitný kontajner s vedeckou apparáturou, spúšťajúci sa na povrch planéty, ktorý sa oddelil od sovietskej automatickej stanice Venuše 4, definitívne tento problém vysvetlil, lebo vyskumy boli bezprostredné a teda najdokladnejšie. Zistilo sa teda, že v atmosfére Venuše je ledva 1,5% kyslíka, vodnej pary — veľmi malo, a základnou zložkou je kysličník uhličitý.

Prekvapujúce je to, že apparatúra neobjavila dusík, ktorý je hlavnou zložkou zemskej atmosféry (78%) a pravdepodobne je ho ešte viac v atmosfére planéty Mars (okolo 90%). Takto situácia privádzala k zaujímavým predpokladom, že na povrchu Venuše existuje nejaký chemický proces, ktorý pochluje atmosferický dusík. Úloha teoretický vysvetliť túto otázku je teda tažká.

VEĽMI HORÚCO

Mimoriadnej hodnoty je výsledok bezprostredného merania teploty v atmosfére planéty a odôvodnenie, že dosiahnuje ona od 40 stupňov Celzia (asi v horných vrstvach atmosféry) do 280 stupňov Celzia (na povrchu). Doterajšie názory na túto otázkou boli protikladné.

Takúto teplotu na Venuši zapričinuje jej vlastná atmosféra, ktorá prepúšťa tepelné žiarenie smerom k planéte, ale nevypúšťa na zovnajšok oveľa viac dlhovlnového tepelného žiarenia samotnej planéty, čiže atmosféra pôsobí tak ako sklo v záhradníckom skleníku.

Pred niekoľkými rokmi sa myšlelo, že tento stav zapričinuje vodná para, z ktorej mali vzniknúť vznášajúce sa okolo Venuše oblaky. Keďže sa paru v atmosfére nepodarilo odhaliť ani teleskopickými metódami, ba ani teraz sovietskou kozmickou apparáturou, skleníkový efekt treba pripisať skôr existencii kysličníka uhličitého.

ZDRVUJÚCI TLAK

Mimoriadne dôležitým objavom je atmosferický tlak na Venuši, ktorý sa pohybuje od 15 do 22 atmosfér (posledné číslo sa vzťahuje asi na povrh planéty) — doteraz boli totiž rôzne dohadá.

Samozrejme pri teplote 280 stupňov Celzia nemôžu jestovať na povrchu vodné nádržia, dokonca aj pri tlaku 15 atmosfér. Týmto sovietska kozmická stanica poprela hypotézu, že Venuše je obklopená veľkým oceánom. Je tiež hypotéza, že takýto oceán mohol vzniknúť z formaldehydu, ale

nemusíme jej venovať väčšiu pozornosť, pretože keby bola pravdivá, určite by zistila prítomnosť tejto chemickej zložky v atmosfére.

Najpravdivejšia je teda hypotéza, že povrch planéty je piesočnatý a je neobyčajne horúcou púšťou, že je na nej šero (keďže oblaky zadážavajú slnečné lúče) a veterno (keďže intenzívne ožiarovanie atmosféry blízkym slnkom a vysoká teplota zapričinujú prudkú cirkuláciu plynov).

EXISTUJE ŽIVOT?

Ako vidíme sú to podmienky, ktoré zo zemskej zorného uhlia, sú veľmi nepríaznivé pre existenciu života. Napriek tomu niektorí vedci stále dúfajú, že na Venuši môžu existovať nejaké formy života. Museli by to byť jednak formy veľmi odlišné od tých, aké poznáme na Zemi. V každom prípade dávnejšie názory, že na Venuši sú také podmienky, aké boli na Zemi v epoce vzniku života, sa nepotvrdili.

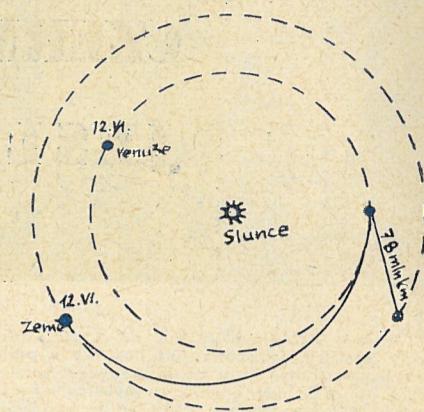
Tak teda sovietska kozmická apparátura vysvetlila veľa tajomstiev Venuše, a umožnila nakresliť dosť plný a vieročodný obraz javov v atmosfére planéty a na jej povrchu.

PROBLÉMY PRE VÝSKUM

Samozrejme treba ešte veľa preskúmať. Zaujímať nás bude najmä to z čoho sú utvorené oblaky v atmosfére planéty, aká je hrubá ich vrstva a ako vysoko sa vznášajú. Možno podrobnejšie spracovanie údajov z Venuše 4 vrhne ľuď svetla aj na tento problém.

Tajomstvom je nadáľe otáčivá rýchlosť planéty, keďže doterajšie výsled-

Takto letela sovietska kozmická apparátura Venuše 4. (Jej trajektória medzi orbitami Zeme a Venuše je označená nepretrhavanou čiarou).

ky ju určujú od 22 hodín do 225 dní a noci (čiže je to obdobie, ktoré sa rovná času, aký planéta potrebuje na cestu okolo Slnka).

Hoci významné výsledky výskumov, aké nám poskytla apparátura Venuše 4 sa dostávajú na prvé miesto, jednak veľký význam majú aj výskumy pre vydávanie pred dosiahnutím planéty. Zaujímavé je napríklad objavenie, že planétu otáča vo veľkej vzdialnosti slabá vodíková koróna.

Planéta, ktorá je príbuzná Zemi (má 97% priemeru Zeme a 81% jej hmoty) sa v priebehu pár hodín premenila z tajomného na pomerne dobre poznane teleso. Je to zriedkavý prípad v dejinách astronómie, keďže prevažne našu vedu o nebeských telesách formujeme pomaly, výsledkom dlhorčných výskumov.

Nádherný úspech sovietskych vedcov prináša opravdivý prevrat v planetológiu.

Mgr. inž. ANDREJ MARKS

AKO SA STRETLI KOZMOSY V KOZME

Sovietsky pokus s družicami zo série Kozmos, bez ľudskej posádky, sa prevedol úplne automaticky, bez zásahov pozemských staníc, dokonca aj v poslednej fáze letov.

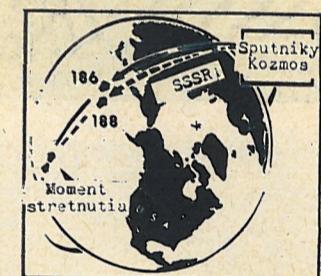
Stretnutie dvoch Kozmosov v priestore vyzeralo približne takto: Prvá družica bola odpaľená na okružnú geocentrickú dráhu a druhá, ktorá vystartovala neskôr, išla ju hľadať. Tá druhá bola umiestnená tiež na geocentrickej dráhe, ale trocha nižšie od dráhy svojho protivníka.

Druhá kozmická loď, ktorá obiehala nižšie, doháňala pomaly loď pohybujú-

júcu sa nad ňou. Keď sa vzdialenosť medzi aparáturami zmenšila na niekoľko kilometrov, druhý Kozmos bol správne umiestnený pomocou zapojenia sa aparáturom malých plynových motorov a neskôr — v dôsledku nakrátko zapojeného hlavného motora — zrýchliл svoj pohyb. Výsledkom bol prechod na prostrednú, stúpajúcu dráhu, ktorá viedla k stretnutiu. Nakoľko uvedenie lodí na ich dráhy a dokonca „odpálenie“ k sebe mohlo byť prevedené na rozkaz zo Zeme, natoľko ďalšia časť letu bola splnená na základe rádiolokačných zariadení, ktoré spolu-

pracovali s matematickými počítačmi zainštalovanými na palube.

Konečne prišla tá chvíľa, keď druhý Kozmos predbehol prvý, vošiel na jeho dráhu a priamo pred ním zabrzdił, vyhadzujúc spaľovacie plny pred seba. Nastalo stretnutie; mechanické a magnetické držadlá spojili so sebou obe lode. Začalo obdobie spoľačného letu. Po jeho skočení, na rozkaz zo Zeme, súčasne sa uvolnili držadlá a zapojili hlavné motory, čo spôsobilo, že sa lode rozložili a prešli na vlastné, samostatné a odlišné dráhy.

DOBRÝ AGRONÓM—DOBRE POL'NOHOSPODÁRSTVO

Úlohy, ktoré IX. plénium ÚV FZRS predložilo pol'nohospodárstvu, sú stredobodom pozornosti organizácií PZRS a ZLS na dedine. O uzneseniaciach IX. pléna ÚV diskutujú tiež členovia rolnických krúžkov, zamestnanci štátnych majetkov a súkromní rolníci. Tieto otázky neprestávajú byť na dennom poriadku v družstevných a obchodných organizáciach, ktoré s pol'nohospodárstvom spolupracujú.

V decembri a nasledujúcich mesiacoch bude sa zosilňovať ofenzíva aktivizácie viedieka. V skutočnosti je to predsa vec celej krajiny. Pol'nohospodárstvo je tým odvetvím národného hospodárstva, ktoré rozhoduje o hospodárskom rozvoji a o zlepšení našich materiálnych podmienok. Na schôdzach a diskusiach sa prelínajú tematika obilia a krmivo, rozvoja chovu dobytka, výroby pol'nohospodárskych zásob a konečne to čo rozhoduje o úspechu — tematika odborných pol'nohospodárskych kádrov.

* * *

Staré a mûdre je tvrdenie, že o úspechoch a neúspechoch rozhodujú ľudia, kádri. Pre prípravu odborníkov bol utvorený v našom socialistickom štáte široký vzdeleniaci systém. A predsa však na mnohých úsekcích, najmä tam, kde sa odohráva boj o výrobu a jej zdokonaľovanie čítisť nedostatok špecialistov. V pol'nohospodárstve vstupujeme do takého obdobia, v ktorom o úspechu bude rozhodovať odborná rolnická služba.

V minulých rokoch sa naše usilie sústredovalo okolo zabezpečenia patričnej materiálnej základnej, teda vystačujúcej množstva kvalitného obilia pre výsev, rast výroby umelých hnojív, dodávky stavebného materiálu a pol'nohospodárskych strojov atď. Súčasne a v budúcnosti každá obec, každý štátny majetok a každý rolník musí si premyslieť, ako tieto prostriedky využiť, ako zlepšiť vo svojom hospodárstve metódy a formy hospodárenia.

Rolník, niekedy nepripravený najlepšie na komplikované riadenie výrobnej pracovne, akou

je pol'nohospodárstvo, nie vždy si vie poradiť. Život teda našepkáva, že treba niečo zmeniť a urobiť, preto rastie úloha agronóma a úloha služby pre pol'nohospodárstvo.

Roku 1960 na viediek boli odoslaní prví agromóvia. V obciach začala pôsobiť agronomická služba. Zámerom tohto rozhodnutia bolo bezprostredne spojiť odborníka s pol'nohospodárskou výrobou a rolníkom. Zo začiatku agromón pôsobil sám, nesmel. Všade treba zobrať skúsenosti, najmä v agronomickej službe. Tuna nič nerozkážeš, lebo hospodárstvo riadi jeho majiteľ.

O tri roky neskôr bol určený pre pomoc agromónom zootechnik, neskôr agromeliorant, lebo pribudlo zmierorovaných plôch a odborná pomoc pre ochranu zmierorovaných lúk a pôdy bola nevyhnutná.

Už roku 1966 pôsobilo na dedine 5 200 agromónov, 1 554 zootechnikov a 3 228 agromeliorantov. Okruhom ich pôsobnosti je výrobca — rolník, plocha, terén obce.

Rozpočala sa výstavba, zo začiatku neverkých bytov pre agromónov, neskôr spoločných dvojtrojbytových poschodových domov pre pol'nohospodárskych odborníkov. Názov ostal — „agromónka“. V rokoch 1960-1966 sa vybudovalo vyše 2 660 takýchto domov. V závislosti od prípravy a schopnosti spolupráce obyvateľov agronomických domov s rolníkmi rástol ich okruh pôsobnosti. Niektorí dokonca po 2-3 rokoch postúpili do okresných orgánov. Agromón sa na dedine udomáčnil, vefá rolníkov vo väčnejších prípadoch samostatne nerozhoduje, kedže sa týka odrôd plôdin, štruktúry siatia vo svojom hospodárstve, druhu obilia atď.

Niektoří jednali zo svojho stanovišta. Urobili to slabší, menej odporí. Ich miesto obsadili noví. Všade a vo všetkých dedinách? Počítala sa okolo 200 agronomických domov nevyužitých v súlade s určením. Chybal agronom — nasťahoval sa niekto iný.

Plénium venovalo veľa pozornosti zdokonaleniu služieb pre pol'nohospodárstvo. Konštatovalo sa predovšetkým, že nemôže existovať rôzne podriadenie dedinského agronóma, zootechnika a agromelioranta. Roľnícke odborné kádri budú podriadené priamo mestnym národným výborom, pričom zootechnik a agromeliorant budú podriadení dedinskému agromónovi.

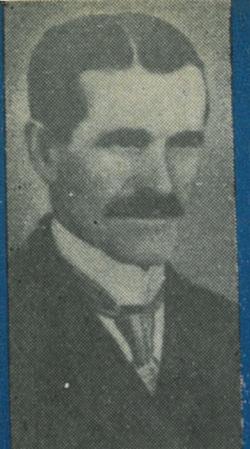
Hlavné úsilie rolnickej služby musí byť zamerané na vyriešenie úloh spojených s výrobou obilia, krmivo a chovateľských výrobkov vo viedieckom hospodárstve ako aj zvýšení rolnickej kultúry ľudu zamestnaných v pol'nohospodárstve.

Bolo rozhodnuté, že do roku 1970 sa zdvojnásobí počet zamestnancov rolnickej služby a zlepší jej zloženie, keď sa jedna o odborné znalosti. Doteraz totiž vyše 12% agronomov nemá dokonca stredné rolnicke vzdelenie.

Dedinská rolnická služba mala by byť základou koordináčnej spojky konania v odvetví plnenia programu rastu pol'nohospodárskej výroby a za výsledky v tomto odvetví musí byť patrične odmeňovaná. Preto sa tiež teraz vypracúvavá patričný systém odmeňovania agromónov za tovarovú výrobu a za plnenie výrobných plánov.

Pri agronomé bude utvorené stanovisko asistencia — pre konajúceho prax. Absolvent, ktorý získal vysokoškolský alebo stredoškolský diplom bude mať určitý čas prax pri agronomovi.

Ako sa predvída, pre posilnenie dedinskéj rolnickej služby, bude treba presunúť na dedinu priamo do výroby vyše 3 tisíce špecialistov — rolníkov, ktorí doteraz boli zamestnaní v rôznych inštitútoch a organizáciach. Štát má v úmysle utvoriť patričné materiálne povzbudenie, ako mesačné mzdy a odmeny. Predvída sa tiež urýchlenie výstavby agronomických domov, tak zariadených, aby boli zároveň bytom i miestom pre laboratórnu prácu agronomá. (D.P.)

CZERMNSKÉ JESLIČKY

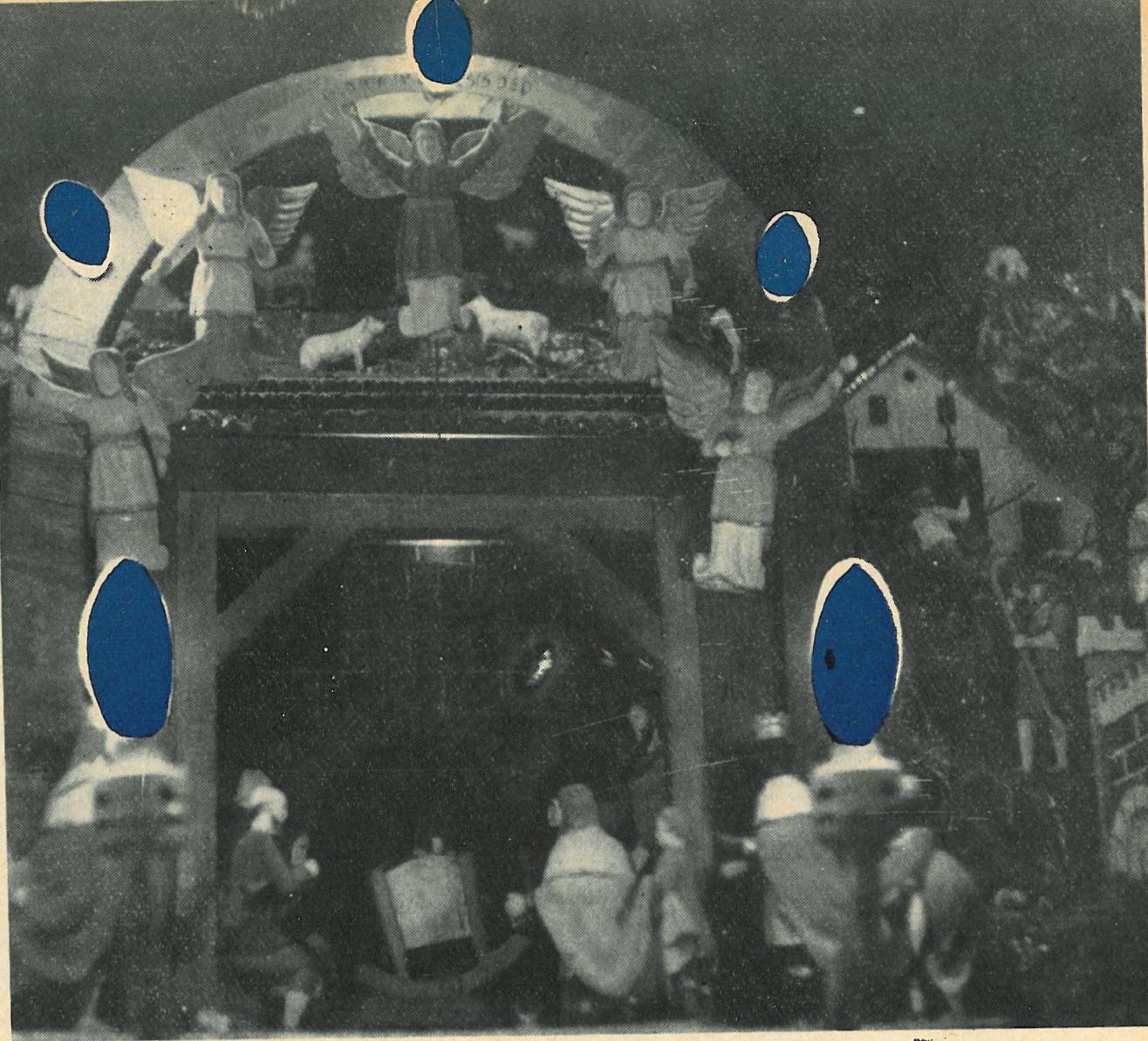
V lidové tradici, přibližně od XIII. století, vystupují u nás jesličky, symbolizující postavy a příběhy ze všedního života, které jsou dramatizovaný scénou o narození Krista. V naší zemi jsou nejproslulejší jesličky kakovské. Ale na východě vědi, že v nejbližším sousedství Kudowy-Zdroje, v Czermné, je otevřena stálá výstava lidového umění, jejímž eksponátem jsou veliké betlémské jesličky a dřevěné varhany s dvěma sty sedmdesáti hlasami a desíti rejstříky.

Jsou to práce lidového českého umělce Františka Stépána (na snímku nahoře), který zemřel před čtrnácti léty. Tato díla jsou vystavena v jeho rodném domě v Czermné péčí jeho dcery a vnuka.

Jesličky Františka Stépána v dokonalé harmonii ukazují scény, představující každodenní život místního lidu, který výtvarník viděl kolem sebe, a také jeho představy o exotických zemích. Naši pozornost upoutávají obleky, práce v lese i v horách, pasení ovcí a krav, postavy exotických pasečníků a jiné.

Celý život Stépána, který zemřel ve věku dvaasedmdesáti let, byl vyplněn těžkou prací. Byl rolníkem. Od útlého mládí všechny volné chvíle věnoval hudbě a vyřezávání ze dřeva. Když mu bylo necelých patnáct let, zabral se do vyřezávání figurek a sestavování jesliček, které jsou celé z lipového dřeva. Každý následující rok přinášel nové postavy a scény, novou scenérii architektury a přírody, z nichž se skládají czermnské jesličky. Jesličky byly vyřezány, pomalovány a postaveny po dvaceti letech práce, roku 1924. Po třech letech jejich stvořitel využil zavedení el. proudu a pomocí nejrůznějších zařízení oživil a uvedl do pohybu všechny dvě stě paděsátky figurek lidí i zvířat.

Jesličky Františka Stépána svědčí nejenom o velkém rezbařském nadání a schopnostech malířských lidového umělce, ale také o jeho nesmírné trpělivosti. Jesličky jsou také jedním z projevů podkrkonošského lidového umění, které dnes láká četné turisty.

**VESELÉ, PRÍJEMNÉ A PLNÉ POHODY
VIANOCE PRAJE ÚV KSČaS V POLSKU**

A REDAKCIA

Zleva: vedoucí odboru osvěty a kultury PPRN v Bełchatowě Antoni Kruczek, předseda GRN v Kleszczówě Stanisław Perlikowski a tajemník KG PZPR Miroslaw Podawca.

Obyvatelé Kucowa diskutují před zahájením schůze

KUCÓW ROZVÍJÍ SVOU ČINNOST

Jedním z projevů rodiců se aktivity v dobrovolném hostějném prostředí českých obyvatel Kucowa byla schůze místní skupiny Kulturní společnosti Čechů a Slováků, která se konala dne 15. října letošního roku. Schůze byla věnována dvacetiletému jubileu působnosti českých a slovenských národnostních menšin v Polsku.

Této schůze se zúčastnili (kromě členů Místní skupiny) pozvaní hosté: zástupce sociálně-administrativního odboru ministerstva vnitra PLR — Wacław Rukat, zástupce PPRN v Bełchatowě, náčelník oddělení pro vnitřní záležitosti — Leonard Niewiadomski a náčelník osvětového a kulturního oddělení Antoni Kruczek a také hospodáři z obce Kleszczów, k níž náleží Kuców — tajemník KG Miroslaw Podawca a předseda GRN Stanisław Perlikowski. Ústředí Společnosti reprezentovali: náměstek předsedy ÚV red. Adam Chalupec a tajemník ÚV Jan Ondice. Zvláště hojně přišly do Kucowa zástupci oddílu KSČaS ze Zelowa s nám. předsedy ÚV a předsedou oddílu Janem Nowakem a tajemníkem výboru oddílu Wacławem Luščinským. V kulturní části vystoupily soubor a hudební

skupina oddílu KSČaS ze Zelowa, které řídil Jerzy Zagórski.

Referát výboru Místní skupiny v Kucowě se zabýval hodnocením dosavadních pracovních výsledků a dále přihlížel k výsledkům působnosti Společnosti za uplynulé dvacetiletí. Kromě jiného bylo řečeno:

„Uplynulo dvacet let od založení a působení organizace národnostních menšin Čechů a Slováků bydlících v lidovém Polsku. Nyní převzala toto dědictví Kulturní společnost Čechů a Slováků v Polsku, která sdružuje ve svých řadách nejaktivnější zástupce našich národnostních menšin. Značná část našich dnešních aktivistů pochází z řad těch, kteří v roce 1947 vytvořili organizovanou formu společenského působení především na úseku pěstování národní české a slovenské kultury. Od jejího založení jsme učinili mnoho. Dnes má Kulturní společnost Čechů a Slováků v Polsku téměř čtyři tisíce členů, sdružených v třech oddílech a dvaatřiceti místních skupinách. Máme několik vlastních kulturních místností a rozvíjíme skuteč-

ně živou kulturní a osvětovou činnost také ve vynajmutých místnostech. Aktivně působí široký okruh členů a mládeže, která před dvaceti lety byla ještě dětmi. V řadách členů naší Společnosti je skupina umělců, kteří tvoří v rámci různých výtvarných disciplín.

Mezi našimi členy jsou také mnozí, kteří získali vědecké tituly v tomto

údobí bud v Polsku, nebo v Československu. Společnost již přes devět let vydává svůj společenský a kulturní časopis Život. Nutno se ještě zmínit o dalším úspěchu naší Společnosti,

jímž je politické uvědomení členů, je-

ich národnostní uvědomení a také internacionální smýšlení občanů české

a slovenské národnosti žijících a

pracujících v Polsku. Důkazem je je-

ich účast na veřejných pracích, jejich

stanovisko k aktuálním událostem ve

státě i ve světě.

Naše iniciativa a náš podíl na řešení hospodářských otázek našich vesnic se setkávají s plným pochopením a podporou příslušných veřejných činitelů.

Nelze však říci, že jsme již učinili vše, co se učinit dalo. Že jsme již plně využili všech možností, které nám poskytuje Polská sjednocená dělnická strana a polská lidová vláda. Výsledky naší práce zavírá v značné míře na nás samých, na naši iniciativy.

Při zdůraznění významu uplynulých let pro rozvoj celé naší země, bylo v referátu poukázáno na následující otázky:

„Dnes z perspektivy uplynulých dvaceti let můžeme říci, že cesta našeho rozvoje byla úzce spjata se situací celého státu. Změny, které nastoupily během uplynulého dvaceti let v celém státě, jsou viditelné. Máme dost práce, naše mládež žije životem, o kterém jsme my starší mohli pouze snít. Zelené světlo svítí na jejich životní dráze, jsou pro ni otevřeny brány škol a učilišť, její budoucnost je zajištěna. Žijeme stále lépe. Naše ži-

(POKRAČOVÁNÍ NA STR. 10)

KREMPACHY

POLOHA, ROZMIESTENIE A PODNEBIE DEDINY KREMPACHY

NAPÍSAL
JÁN
KRIŠÍK

Krempachy počítajú 154 obytných domov, sú najkrajšou dedinou poľského Spiša. Od Tatier sú vzdialé okolo 15 km a od vysociny Gorce 7 km. K železničnej stanici v Nowom Targu vzdúšnou čiarou je 11 km, cestou 16 km.

Dedina Krempachy leží na pravom brehu rieky Bialka, od ktorej je vzdialenosť 700 m. Cez dedinu tečie potôčik Kręty potok a hneď za hospodárskym staveniščom druhý potok Przykopa, ktorým tečie viac vody a preto sa ho využíva na obsluhu troch mlynov, pily, stolárne a česárne vlny.

Poloha dediny z hľadiska podnebia je výborná. Priemerná nadmorská výška — 600 m, blízke lesy a voda to sú faktory, ktoré v budúcnosti zohrajú najväčšiu úlohu v získaní popredného miesta medzi rekreačnými spišskými strediskami. Polia Krempachy súedia na východe s poliami Frydmana, na juho-východe a juhu Dursztyna, na severe a severo-západe Nowej Bialej. Celkové územie Krempachy má

plochu 994,69 ha, z čoho 96 ha čiže 1% celkovej plochy tvoria lesy.

Severná časť Krempach je rovinou, je naklonená smerom na východ. Od severo-západu tiahne sa úzkym pásmom popri Bialke. Tento pás má názov Zabiele. Je pokrytý mladým hájom, obrábanými poliami a mokrými lúkami. V prostredku sa pás hodne rozširuje (dosahuje šírku 1,5 km) tvoriac rovinu nazvanú troma menami: Łęg, Kamieniec a Bleso. V Łęgu je mladý les a len malú časť tvoria lúky a pastviny. Kamieniec je malo úrodný, zväčša piesočnaté polia z početnými malými a strednými skalami, priniesennými voľakedy ľadovcom. Na tejto rovine takisto ako aj na Blesie nie sú lesy.

Rovina Blesa je úrodnnejšia. Na okraji prostrednej roviny, kde začína vlnovitý terén je dedina aj s hospodárskymi stavbami. Južná časť terénu je silne zvlnená. Medzi zalesnenými svahmi sú početné údolia a nádherné miniatúrne prielomy potôčikov.

V Sosnovej skale sú dve jaskyne. Do jednej možno celkom ľahko vojsť. Vchod je úzky ale ďalej sa rozširuje a viedie k dosť veľkej jaskyni o objeme 16 m³. Odtiaľ vedú dve odbočky, jedna do ešte väčšej jaskyne a druhá ľahkodostupná do jaskyne, ktorá ešte nie je preskúmaná. Žijú v nej borsuki, netopiere a malé hlodavce.

Ked' ideme od Frydmana smerom na západ cez južnú časť Krempach, stretávame mierne sa dvihajúcu vyvýšeninu Łaz, ktorá je väčšinou zalesnená. Prechádzajúc cez potôčik Sprzy-

czne dojdeme k Úboči. Nedaleko dediny stretneme vyvýšeninu Honstryk. Pri jej upäti sú lúky, ale z vrchu smerom na juh tiahnu sa polia. Po prekročení potôčika Gręciny a bahnitých lúk toho istého mena prideme na vyvýšeninu Dział, ktorá sa v kulminačnom bode volá Furmaniec. Cez Furmaniec vede cesta do Dursztyna. Jeho výška je 752 m n.m.

Na západ od Furmanca, schádzame miernym svahom menom Glin. Smerom na juho-západ je Kalotov lasek (600 m n.m.). Z jeho svahu prichádzame ku krétemu potoku. Po pravej strane Kręteho potoka vidieť kopce: Borsuková skalka, Lorencové skalky, Mikołajecné skalky a Červená skalka. Tieto skaly sú obklopené úrodnými poliami Działu, Furmanca, Glinu a na juhu Fordiaku, ktorý je pokrytý lesmi a bahnitými lúkami.

Po ľavej strane Kręteho potoka a presnejšie medzi ním a Kizlinkovým potokom, tiahne sa krásny malebný pás skaliek. Rafaczové skalky, Krzysztofkové skalky, Budzové skalky, Korová skala, Fańskymbrové skalky a Długa skala. Najkrajšou z nich, ktorá prípomína „Herkulovú maczugu“ v Ojcowie, je skalka Gęsie. Spolu s Basami sú v serei Lorencových skaliek.

Po Kizlinkovom potoku prichádzame k vyvýšenine Stembroch. Na Stembrochu sú predovšetkým úrodné záhony. Ďalej na západ je krásna skala Kramnicka, 668 m n.m.

Z celkového povrania vyplýva, že 2/5 územia Krempachy tvoria roviny a 3/5 terén zvlnený.

Podnebie Krempach je podnebím Nowotarského údolia. Dedina zo západu nemá žiadne prírodné prekážky vo forme hôr, lesov atď., ktoré by zadržiavalí západné vetry. Na západe je rozľahlá rovina smerujúca k Nowotarskému údoliu a otvára cestu tzv. oravskému vetru, ktorý je všmi neprijemný.

Barometrický tlak je vyšší ako pod Tatrami, vyšší je aj rozdiel teploty medzi letom a zimou. Obdobie vegetácie trvá približne 180 dní. Priemerná ročná teplota je 5°C s dosť veľkými výkyvmi medzi dňom a nocou, ale menšimi ako v horách. Vzduch je prešýtený väčším množstvom vodnej par, preto je tu malá insolácia. Hmyly, ktoré často vystúpujú dosahujú 100 m výšky, najmä medzi pásmom Gorce a sériou Braniska. Množstvo zrážok je menšie ako pod Tatrami, priemerne okolo 855 mm, z čoho 25% sú snehové zrážky. 40% zrážok je cez leto. Snežná prikrývka je hrubá od 60 do 130 cm a udržuje sa 90 — 150 dní, pričom jej trvanie je závislé od výšky a stupňa oslnenia terénu. (Údaje podľa školskej zemepisnej záhradky). Zima je tu mrazivá a pre silné západné vetry pomerne ťažká.

Hoci „halné“ vetry zasahujú tu iba okrajovo, ale aj tak majú veľkú ničivú silu. Prikladom môže byť fakt, že 6. decembra 1964 vietor vejúci zo západu zapričnil veľa poľnohospodárskych škôd. Jeho obefou padlo okolo 680 stromov, najmä smrekov, a niekoľko striech, ktoré stiahol z hospodárskych stavieb.

EŠTE O MLIEKU NA ORAVE

Mlieko sa naposledy stáva pre každého rolníka na Orave produkтом číslo 1. Produktom, ktorý možno upotrebiť v domácnosti a ktorý môže byť predovšetkým zdrojom príjmov. Keď sa začala kampaň o správnu výživu dobytka, a prechod z pestovania ovsa na chov dobytka boli to dva najväčnejšie dôvody, ktoré sa kladli do hláv našim poľnohospodárom. Uverili a dali sa s chutou do toho.

„Kvalita hovädzieho dobytka sa zlepšila. Radosť pozerať ak teraz na jar krava vychádza z maštale. Netreba ju podopierať ako to bolo dávnejšie. Kŕmená cez zimu iba slamou vyzerala ako strašidlo. Je to samozrejme zásluga správnej politiky hospodárenia, ktorú na vedeckom podklade uskutočňujú okresné orgány. Prechádzame z pestovania ovsa a jačmeňa na zelené krmivo, na výrobu, ktorá sa opĺaca, a zelené krmivo sa opĺaca! Tešíme sa z toho a uskutočňujeme to“. Áno. Slová občana Jana Wdówki zo Zubrzyce

Górnej plne potvrdzujú súčasný stav oravského hospodárstva, keď ide o chov dobytka.

S takoto situáciou však pribúdajú rolníkom starosti. Starosti s mliekom. Po zvýšení kvality chovu dojnic mlieko začína tieť potokom. Sedliak si pamäta slová agitátorov, vedcov či splnomocnencov z okresu: „Správny chov dobytka prinesie viac mlieka a tým aj viac zisku pre teba!“ Chce teraz z toho fažiť. Chce mať peniaze, z ktorých si môže dovoliť ďalšiu investíciu. Presvedčený o správnosti takého hospodárenia odnáša do nákupnej stanice mlieko výrobené podľa svojich možností najlepšie, hygienicky čisté. Avšak náhodou či možno nedopatrením alebo skrže zle zariadenú maštaľ, niektorí možno dodali znečistené mlieko. Naspatl ho obdržali, samozrejme so stratou, lebo bolo už skrysnuté, vsetci. Ak sa už tak stalo, zodpovedným za to mal byť predovšetkým ten, ktorý takéto mlieko prijal — skupujúci a nie všetci rolníci, ktorí dodali aj nezávadné mlieko! Jeho povinnosťou je každe dodané mlieko preskúmat.

To je jedna príčina prečo rolníci majú starosti s mliekom a druhá, vraj sporadická, ktorá mala miesto iba jeden raz, je prevoz mlieka z nákupnej stanice do spracovacieho podniku v Rabke. Bola avaria auta. Mlieko nebolo načas prevezené. Keď konečne došlo do podniku už ho nebolo možné spracovať, lebo skyslo. Rolníci v Piekielniku a Zubrzyci ho opäť dostali naspatl. Vedúci „Spôldzielni Mleczarskéj“ v Rabke Daniel Sroga zaru-

čuje, že sa snažia zabezpečiť v takýchto prípadoch prevoz mlieka súkromnými vozmi. Pre budúcnosť sa snažia zabezpečiť aj väčší počet mechanických vozidiel. Mne sa zdá, že už na samom začiatku pôsobenia na Orave družstvo malo zaistiť základnú zložku dobrej spolupráce medzi spracovacím podnikom a výrobčami, tj. prevoz.

Pripomieniem čo hovorili Oravčania na stretnutí s poslancom v Piekieliku: „Vieme, že Rabka (Mliečny spracovací podnik — poz. a.) má zlé podmienky, ale pre nás to nemôže byť vysvetlením. Vieme, že v mestách stojia rady pred obchodmi s mliekom. My, výrobčovia zavádzame sa dodaj dokonca väčšie množstvo mlieka, ale musíme mať patričné podmienky. Prosíme, aby bol zabezpečený prevoz mlieka do spracovacieho podniku v Rabke. Treba vystaviť na dedinách mliekárne!“ (Alojzy Śmiech, Piekielník). Wnęk Stanisław z Rabky tiež hovorí o nedostatkoch podniku v Rabke a o nevyhnutnosti výstavby nového podniku. Priamo stavia otázku: Kedy konkrétnie bude nový spracovací mliečny podnik postavený? No, presne dátum nemôže dať ani poslanec. Konštatuje však, že uznesenie o výstavbe nového moderného podniku je už schválené. Teda vracajúc sa k našej otácke nie len poľnohospodári musia dodržiavať svoje zavázky, ale aj družstvo musí vyjsť v ústrety a zo svojej stránky byť v poriadku. Vtedy nebude takých prípadov, že rolníci budú dávať mlieko koňom. A je ich viacero takých, a nie len z tradície. Dokonca na stretnutí s poslancom Olszyńskym bolo oficiálne povedane, že pri situácii

spiatočného vracania, na druhý deň, už pokazeného mlieka, nehodno odovzdávať mlieko do mliekárne, ale zato oplatí sa dať koňovi, pretože takto hospodár získa 700 zlotých mesačne. Takéto chápanie rentability poľnohospodárstva je nesprávne a škodlivé.

Výstavba na dedinách mliekárni je nateraz jedinou súrnou záležitosťou. Spomenul o tom diskutant v Piekieliku, žiaľ nehovorilo sa o tom podrobnejšie. Však nemôžeme brati vážne smiešne odôvodnenie prečo nemožno postaviť v Piekieliku mliekáreň. Vraj družstvo nemôže kúpiť pozemok, na ktorom by bolo možné vybudovať mliekárňu. Za takýto pozemok v Piekieliku chcú 3 — 4 tisíce zlotých a družstvo môže zaplatiť iba úradnú cenu. Chcel by som tu pripomeneť slová súdr. Olszyńskiego, ktorý hovoriac o výstavbe školy a iných investíciách na dedinách povedal, že nie je nevyriešená vec peňazi, ale stavebného materiálu a samotnej práce. Poznajúc občanov Piekielika som presvedčený, že s dvoma poslednými problémami, t.j. stavebným materiálem a pracovnou silou by si ľahko poradil.

Áno, bez zabezpečenia základných potrieb na dedine, nemôžeme hovoriť ani o výrobných efektoch. Zbytočné je pisanie, zbytočné sú stretnutia obyvateľov s činiteľmi, zbytočné požiadavky nadriadených orgánov a zbytočný boj o čisté, kvalitné mlieko, o vyššiu produktivitu, ak rolník nemá najzákladnejšie, elementárne výmožnosti akým je medziiným aj elektrický prúd. A ten v Piekieliku nie je!

JÁN GRIGLÁK

VARŠAVSKÁ VÝSTAVA

Dvacetiletí naši Společnosti je sváteční příležitostí k ukázání širší každodenní činnosti naší organizace široké veřejnosti. Může se dovděct o tom, o čem jsou naši krajané běžně informováni Životem. Jsme rádi, že naše výročí, díky podpoře vládních orgánů, nám umožnilo prezentovat naše úspěchy. Současně je pro nás propagacním prostředkem. Je to poučení pro orgány Společnosti, že je nutno běžně informovat veřejnost o výsledcích naší práce a neomezovat se pouze na vlastní okruh a příslušné instance.

Tato slova píšeme při příležitosti výstavy našich krajanů, výtvarníků V. Hesse, L. Holuba, E. Misztalové a L. Stehnové, která byla otevřena v listopadě ve Varšavě. Ačkoliv v hlavním městě je dostatek událostí tohoto druhu, a to na nejvyšší úrovni, byla výstava překvapením a svého druhu kuriositou. Vernisáž na prahu podzimní sezóny překvapila úrovňou a originalitou vystavených prací a představila naše krajané uměleckým kruhům jako výtvarníky umělecky vyspělé, jejichž individualita, umělecky ztvárněná, promlouvala z vystavovaných prací. Naši čtenáři se mohou seznámit s výstavou pouze fragmentárně ze snímků, které vedle uveřejňujeme. Uvědomujeme si, že žádný snímek nemůže nahradit přímý vjem, zvláště pokud jde o sochařství, nemůže být tím zážitkem, jímž je přímé obcování s uměleckým dílem. Zvláště u subtilních soch E. Misztalové a monotypů L. Holuba je absolutně nutná osobní konfrontace.

Varšavská výstava, která byla otevřena v salónu Svazu polských výtvarných umělců, a která umožňuje širokému okruhu milovníků umění seznámit se s díly našich umělců, je četně navštěvována. Vernisáž dne 3. listopadu 1967 byla příležitostí k setkání s mnoha oficiálními činiteli, kromě jiných s tajemníkem komise pro národnostní otázky administračního odboru ÚV PSDS soudruhem Władysławem Skrzypezakem, ředitelem odboru sociálně-administračního ministerstva vnitřa PLR soudruhem Zygmuntom Orłowským, zástupcem československého velvyslanectví Stanislavem Neumanem a mnoha dalšími zástupci tisku a uměleckých kruhů hlavního města. Výstavu otevřel zástupek ÚV Svazu polských výtvarných umělců Władysław Dariusz Frycz. Kulturní společnost Čechů a Slováků v Polsku reprezentoval tajemník ÚV Společnosti krajan Jan Ondica. V přátelské a srdečné atmosféře bylo vyjadřováno uznání našim umělcům a nepřímo také naší Společnosti, která v rámci svých skromných možností našla místo pro umělce, pocházející z naší národnostní menšiny.

Jak víme, výtvarná sekce Společnosti byla utvořena v důsledku návrhů na posledním sjezdu Společnosti a seskupuje jak výtvarníky profesionální, tak také amatérské a regionální. Sekce má své sídlo v redakci Života. Výstava, o níž hovoříme, byla první důležitější událostí. Nutno objektivně přiznat, že pokud jde o vystavovaná díla, úspěch je jedinečný. Objektivně však přiznáváme, že nebyla plně využita k propagaci naší Společnosti. To jsou však záležitosti, z nichž určitě budou učineny závěry pro budoucnost. Už nyní byl podán návrh, aby se našich umělců, všech kategorií, vystavovala častěji a v širším měřítku a to nejenom ve Varšavě, ale také v oblastech s naší českou a slovenskou národnostní menšinou a v zahraničí, hlavně v Československu, prostřednictvím polských kulturních středisek v Praze a Bratislavě.

Varšavská výstava našich krajanů umělců byla instalována ve znamení hesla „Společně žijeme — společně tvoríme“. Toto krásné heslo, které je hlavní myšlenkou všech podniků, organizovaných při příležitosti dvacetiletí existence a působnosti Kulturní společnosti Čechů a Slováků v Polsku, ilustruje náplň naší činnosti a cíl všeho našeho počinání. Na prahu finálních slavností spojených s dvacetiletím naší Společnosti byla varšavská výstava činem krásným, veřejně prospěšným a nejenom naši umělci mohou být na ni hrdi.

MALÍŘSTVÍ LUDĚK HOLUB

Nar. 1928 v Československu končí studia v Praze, diplom ASP v r. 1957 ve Varšavě, od r. 1955 bydlí trvale ve Varšavě, účastní se obvodních i celostátních výstav, individuální výstava v r. 1958 a 1960 ve Varšavě. Prezentuje své poslední práce technikou monotypie z cyklu „Masky“.

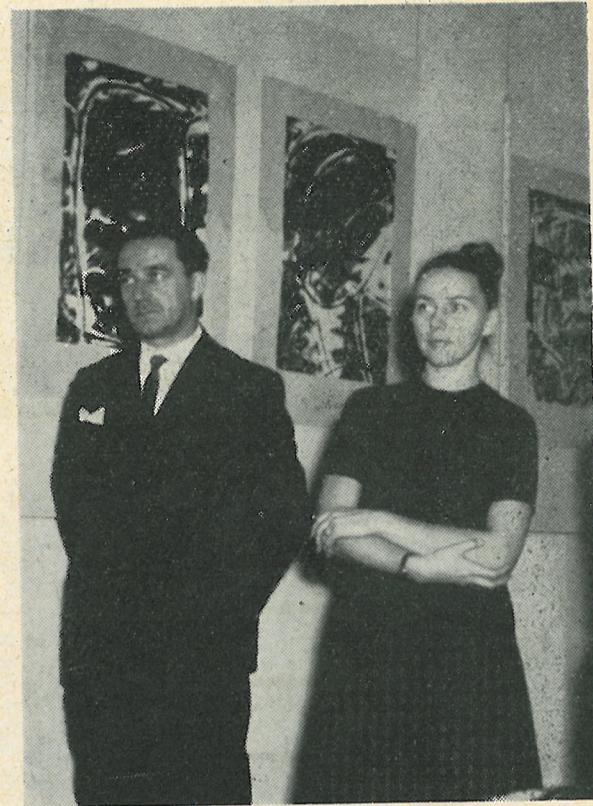
STROM, OLEJ

KOVOTEPECTVÍ VLADIMÍR HESS

Nar. r. 1921 Československo, školy ukončil již v Polsku. Původem — kovodělník, bydlí trvale v Lublině. Individuální výstavy: Varšava v r. 1965. Činně se účastní uměleckého života Lublina. V jeho pracích převládají dva průdy: jeden navazuje na těžké zážitky z doby okupace, druhý je spojen s lublinským folklorem.

PTÁK, KOV

Mezi četnými hosty, kteří se zúčastnili otevření výstavy, byl také ředitel odboru sociálně-administrativního ministerstva vnitřa PLR soudruh Zygmunt Orłowski

Otevření výstavy byl kromě četných hostů přítomen zástupek velvyslanectví ČSSR soudruh Stanislav Neuman

NAŠICH KRAJANŮ VÝTVARNÍKŮ

**SOCHARSTVÍ
E. MISZTAŁOWA**

Ukončila umělecká studia již na ASP ve Varšavě — diplom v r. 1966, dále studuje v oddělení tkaniny, individuální výstava v salónu „Debut“ v r. 1967 ve Varšavě. V jejím díle často vystupuje člověk a biologická forma života.

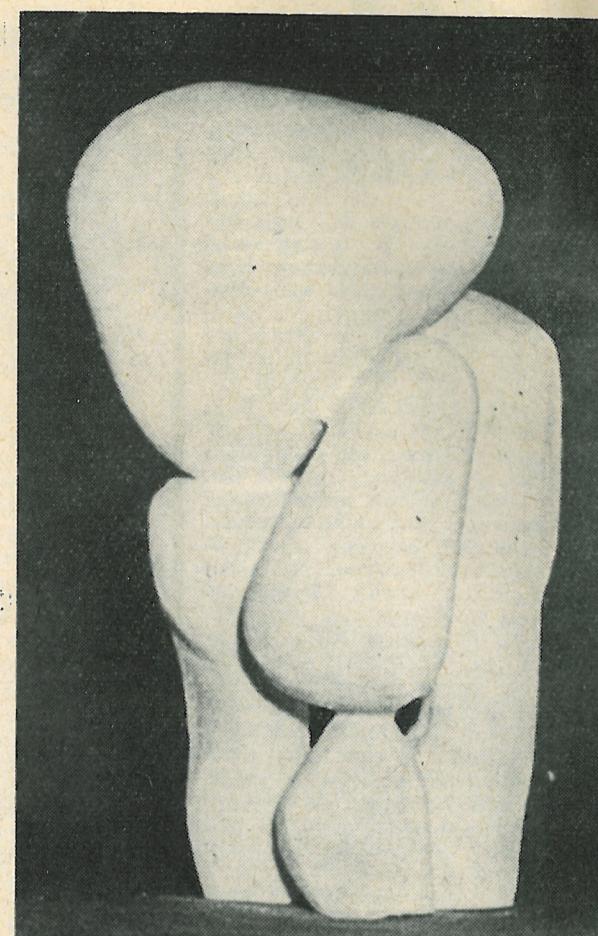
PORTRÉT, KERAMIKA

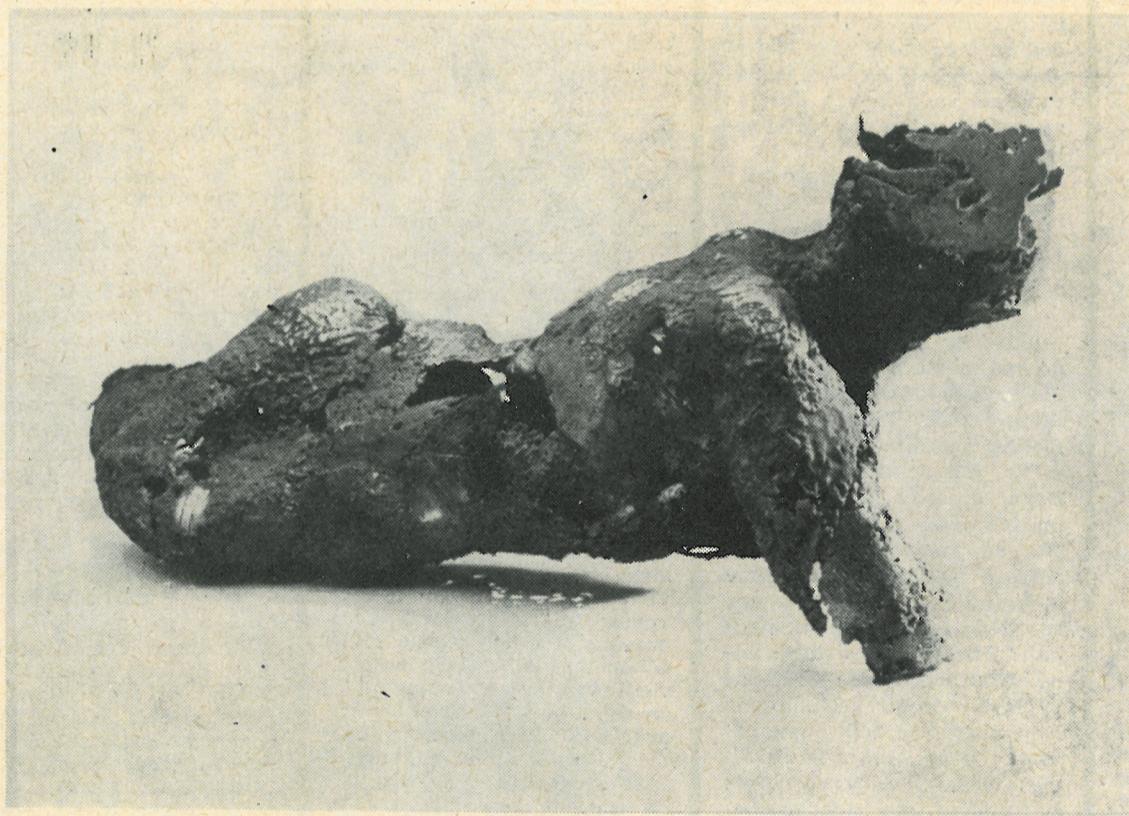
**SOCHARSTVÍ
L. STEHNOVÁ**

Diplom v r. 1953, Praha, fakulta monumentálního sochařství UMPRUM, od 1954 trvale bydlí ve Varšavě, zúčastňuje se obvodních, celostátních a zahraničních výstav — individuální výstava v r. 1965 ve Varšavě. Ve svých pracích velmi často používá lirické metafore ve výzrahlé formě.

BÍLÁ KOMPOZICE, SÁDRA

LEŽÍCÍ TORSO, KOV

POSTAVA, SÁDRA

Výstavu umělců — členů Kulturní společnosti Čechů a Slováků v Polsku — zahájil zástupce Svazu polských výtvarných umělců Władysław Dariusz Frycz.

Tajemník národnostní komise administračního oddělení ÚV PSDS soudruh Władysław Skrzypczak si se zájmem prohlíží vystavené práce našich umělců.

ZWIAZEK POLSKICH ARTYSTÓW PLASTYKÓW — OKRĘG WARSZAWSKI
TOWARZYSTWO KULTURALNE ČECHÓW I SŁOWAKÓW W POLSCE

UPRZEDZIENIE ZAPRASZAJĄ
NA WERNISÁŽ

WYSTAVY RZEŹBY
I METALOPLASTYKI

VLADIMÍR HESS
LUDEK HOLUB
ELŻBIETA MISZTAŁ
LIDA STEHNOVÁ

KTÓRY ODBĘDZIE SIĘ W DNIU 3 LISTOPADA 1967 R. O GODZINIE 18
W GALERII RZEŹBY, UL. MARCHLEWSKIEGO 36

ČITATELIA • REDAKCIA

20.

VÝROČIE SPOLOČNOSTI

KACWIN

3. septembra 1967 o 19. hodine rozhorela sa slávnostná vatra na vrchu zvanom Križová Hora, čím sa aj v Kacwne začali oslavu 20. výročia existencie a pôsobenia Kultúrnej Spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku. Pri vatre sa zhromaždilo veľa krajanov, ktorí sa veľmi aktívne podieľali na v celku zdarnom prebehu osláv.

Po zapálení vatre všetci účastníci slávnosti zaspievali niekoľko ľudových piesní za doprovodu známej miestnej dychovej kapely. Potom sa ujal slova predsedu MS Spoločnosti krajan Anton Pivovarčík. Vo svojej otváracej reči krajan predsed a vysvetlil význam dnešných osláv a stručne oboznámil všetkých účastníkov s rozvojom Spoločnosti od jej začiatkov až po dnešok. Zdôraznil pritom, že takto úspešný rozvoj bol možný vďaka ľudovej vláde v Poľsku.

Tento rok, ako povedal krajan Pivovarčík, je rokom významných jubilej. Onedlho, v budúcom mesiaci, budeme oslavovať 50. výročie Veľkej októbrej socialistickej revolúcie, teda výročie, ktoré je pomerne úzko späť s našou slávnosťou. Vedľa iba VOSR vďačíme za to, že vznikol na svete socialistický systém, ktorý umožnil slobodný ničim nehatený rozvoj národnostných menšíň.

September je aj mesiacom iného, tentoraz skôr tragickeho výročia. 1. septembra 1939 fašistické Nemecko bez vypo-vedania vojny zradne napadlo na Poľsko začinajúc tým najkrutejšiu v dejinách II. svetovú vojnu, dôsledky ktoréj snaď najviac pocítil poľský národ.

Dalej vo svojom prejave krajan Pivovarčík poukázal na nebezpečie vietnamskej vojny a izraelskej agresie. Svoju reč zakončil slovami J. Fučíka: „Lide bděte!“

Po skončení prejavu pokračovalo, sa v speve a rôznych spoločenských hrách. Potlesk vyvolávalo skoro každé vystúpenie povestnej dychovky. Nakoniec piesňou „Zaleť so kol“ sa skončila prvá časť slávnosti (pri vatre). Všetci účastníci prešli teraz do dediny, kde v miestnej klubovni sa začala ľudová veselica, ktorá trvala do neskorých hodín. Do tanca vyhrávala už spomínaná dychovka. Zábava bola pokojná a prijemná. Vďaka patrí teda všetkým, čo sa pričinili o tak slušný a vcelku zdarný prebeh osláv.

ANTON PIVOVARČÍK

JURGÓW

Oslavy dvadsaťročia KSČaS v Poľsku sa v Jurgove začali presne o 19 hod. zapálením vatre „Za Borem“. Zúčastnili sa na nich skoro všetci občania Jurgova a medzi inými aj členovia DHS, ZMW a LZS. Oslavy zahájil predseda miestnej skupiny. Priležitosťný prejav vyhlásil člen výboru Jozef Lacniak.

Pri ohni vládla vesela nálada, ktorá sa stupňovala skoro s každým vystúpením našej dychovky pod taktovku Andrzeja Haniaczky a tanečného orchestra v zložení: har-

monikár — Jozef Vojtas, trúbkar — Andrej Vojtas a gitarista — Jozef Gil. Mládež usporiadala rôzne spoločenské hry a zábavy.

Neskôr účastníci vatre prešli do dediny, kde sa začala ľudová veselica, ktorá trvala dlho do noci. Do tanca hrali už vyššie spomenuté orchestre.

Príprave slávnosti najviac pozornosti venovali krajania: Andrej Chovanec, Jozef Lacniak, Ján Mačicák, Jozef Rusnak, Andrej Gombas a iní.

V. MAČICÁK

LIPNICA MAŁA

Na oslavách dvadsaťročia našej Spoločnosti v Lipnici Małej sa zúčastnilo veľa osôb z celej dediny. Boli aj predstaviteľia z národného výboru. Pri vatre, ktorú sme rozpláli o 7 hodine večer, 3. septembra, prehovoril František Svetlak. V druhej časti slávnosti, ktorá sa konala v miestnosti národného výboru hral na harmoniku Emil Tomčák. Zábava prebiehala vo všeobecnej výbornej nálade.

LUDVÍK TOKAR

HARKABUZ

Oslavu 20. výročia vzniku Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov sme otvorili rozpalením obrovskej vatre. Zúčastnení spievali asi do deviatej hodiny večer, slovenské a poľské piesne. Potom stari si odšli domov a mládež so spovom a hľbou išla do klubovne, kde sa zabávala dlho do noci. Po skončení tancovačky mládež podávala, tak predsedovi MS ako aj OV v Krakove za usporiadanie prijemeňho podujatia.

K. W.

CZARNA GÓRA

Pri priležnosti 20. výročia existencie a pôsobenia KSČaS v Poľsku a 50. výročia Veľkej októbrej socialistickej revolúcie bola v Czarnej Góre zapálená slávnostná vatra na kopci zvanom „Litvinská grapa“. Vatra bolo vidieť vo všetkých okolitých dedinách: Jurgove, Trybszi, Dursztyne, a Łapszach Wyżnych. Slávnosť otvoril predseda Miestnej skupiny Spoločnosti kr. Milan Sebastian. Slávnostný prejav prednesol riaditeľ školy krajan Ján Budz. Po ňom sa do programu zapojil krajan učiteľ František Ježierčák a vobec ostatní učitelia, ktorí vzorne organizovali školskú mládež. Školský tanečný súbor s úspechom predvedol odzemok. Bavila sa stárež a mládež. Jedným slovom vatra a potom veselica sa vydarili.

B. A.

HARKABUZ

V mene všetkých občanov Harkabuza obraciame sa k Vám vážená Redakcia s prosbou o pomoc. Raz v mesiaci prichádzalo k nám obvodné kino. Od dlhšieho času však prestalo chodiť, je to vraj nereentabilné. Skutočnosť je však

iná. Sám som bol niekoľkokrát na premietaní a miestnosť bola preplnená. Tako sme ostali ukrátení o skoro jediné rozptýlenie.

V rámci spoločenských činností postavili sme si hasičské skladisko, v ktorom je viacero miestnosti a mohli by tu nájsť miesto divadelného zapálenca, spevácky súbor ba dalo by sa premieťať a film. Budova však už od roku 1966 nie je dokončená. Chybajú fondy.

Okrem toho ešte v roku 1966 objednali sme v Štátom podniku obchodu s požiaríckym a ochraným zariadením „Cempo“ v Krakove „Rozdielacz B — CBC“ a v januári tohto roku sme dokonca vplatili 560 zł, no dodnes sme spomenutú súčiastku neobdržali.

Napriek tomu však naši občania nespúšťajú hlavy dole a v rámci spoločenských činností budujú cestu. Veľa osôb beznáhradne odovzdalo kus svojho poľa, aby sa cesta mohla rozšíriť.

Zároveň máme ľažkosti s klubovňou. Zatiaľ v našej dedine ešte neexistuje a mládež rada by si niečo prečítala, nacvičila nejaké divadlo či učila spevu a hre na hudobných nástrojoch.

V závere chcel by som touto cestou ešte raz prosiť patričné orgány, aby si všimli našu dedinu a pomohli nám. Našim občanom chcel by som sa podať za pomoc a doteraz vykonanú prácu pre blaho ceľej dediny.

Meno a adresa sú známe redakcii

KACWIN

Roľnícky krúžok v Kacwne má pomerne veľa poľnohospodárskych strojov: 4 mlátačky MCC 10, elektrické motory s káblami, konné košačky, miešačku betónu, rozsievač umelých hnojiv. Nemá ich však kde umiestniť. Nie sú garáže. Stroje stoja alebo u jednotlivých roľníkov alebo na polí. Či je to preto, že občania Kacwina sú nedbalí? Nie. Miestny urbariálny výbor chce poskytnúť pre výstavbu drev. Okrem toho Kacwiňania chcú vykonať všetky práce, ktoré súvisia s výstavbou. Sami však nemôžu budovať, nie je to povolené. Takéhoto druhu stavby musí prevádzka štátnej podniku, na ktorý čakáme už vše dvoch rokov.

Finančné fondy sú, lebo nás krúžok má na konte v NBP z fondov pre rozvoj poľnohospodárstva 600 000 zł a stavba garáži bude stáť asi 240 000 zł.

V tejto veci bola na okrese aj delegácia nášho krúžku, nič to však nepomohlo. Preto obraciame sa touto cestou na okresné orgány, aby vyriešili našu záležitosť.

ANTON PIVOVARČÍK

PODWILK

Miestna skupina KSČaS v Podwilku obdržala dávno slúbený televízor. Tešíme sa, že aj Život prispel k tomu. Na snímke predseda Oravského obvodu KSČaS odovzdáva televízor predstaviteľom Podwilka.

ŁAPSZE WYŻNE

Na žiadosť všetkých členov Miestnej skupiny Spoločnosti v Łapszach Wyżnych a najmä divadelného krúžku, obracame sa k Vám s prosbou o vyjadrenie srdečného podákovania súdr. Ladislavovi Tomáškovi — redaktorovi bratislavského Života, za uverejnenie článku a fotografi zo života Slovákov na poľskom Spiši a Orave.

A. ŠOLTYS
A. BRYJA

ZUBRZYCA DOLNA

Chceli by sme sa podať za Života v Krakove a OV v Jablonke, že nám pomohli zriaadiť klubovňu, na ktorú sme toľké roky čakali. Vyslovujeme zároveň vdaku Miestnemu národnému výboru v Zubrzyci Górnnej, ktorý zo svojej strany nám pomohol tým, že nám prepustili miestnosť v bývalej starej škole, ktorá sa na tento účel ešte výborne hodí. Spoločnými silami sme ju výčistili a vyzdobili. Naša klubovňa je ešte veľmi skromná, preto by sme sa vás chceli poradiť ako si ju máme zriaadiť, čo, kúpiť, aké malby vyviesť, aby naša klubovňa vyzerala slušne. Nemáme ešte ani jednej stoličky, sme však spokojní, lebo vieme, že sú to iba časové nedostatky. Pochválime sa však, že máme už harmóniku, ktorú nám pridelil predseda OV Spoločnosti Ján Kovalík. Nacvičujeme s ňou slovenské, poľské, ruské a staré oravské ľudové piesne. Nás súbor má zatiaľ 23 členov, väčšinu dievčat. Veríme však, že tento počet sa onedlho zväčší aspoň o polovicu. Máme v úmysle nacvičiť si nejakú divadelnú hru. Vašu radu ohotne prijmete. Zavážujeme sa pritom, že na budúci rok všetci si predplatíme ŽIVOT. Pozdravujeme aj mládež zo Slevenska najmä Vierku Bullovú z Hronsekú, o ktorej sme čítali v septembrovom čísle Života. Radi by sme jej aj napísali.

Prajeme redakcii Život všetku úspechov.

S krajanským pozdravom: Bazarníková Paulina, Gita Bialoňová, Joniaková Mária, Joniak Andrej, Kovalík Anton, Kulaviaková Margita, Kulaková Emilia, Kovalčíková Margita, Kielbasová Margita, Machajová Mária, Nováková Emlilia, Koniková Margita, Kožáková Vilma, Pavlak Julian, Pavlaková Irena, Sverčková Irena, Torba Anton, Skočíková Anna, Kotová Irena.

CHYZNE

Vošiel som do roľníckej klubovne v Chyžnom po cigarety. Prekvapil ma výzor klubovne a obsluha. Obsluha je veľmi milá a prijemná aj pre

hostí z iného terénu. Upútala ma najmä krásna výzdoba, rôzne heslá ako napr. „Bud kultúrnym členom našej klubovne“. Veľmi výrazné bolo heslo „50. výročie Veľkej októbrej revolúcie“.

Vedúca klubovne Anna Omylaková mi povedala, že zásobovanie klubovne je výborné. Stará sa o to GS v Lipnici Wielkej. Dozvedel som sa zároveň, že klubovňa má sedemčlennú radu. Predsedom je Ján Handzel, zástupcom predsedu Mária Ščepaniak, tajomníčkou Mária Skodon a členmi — Stefania Kasparčík, Mária Cymbalista, Henryk Sawicki a Anna Kovalčík. Každý člen rady je zodpovedný za určitý úsek práce. Napríklad kapitán Henryk Sawicki sa stará o výzdobu.

Klubovňa má veľa roľníckych kníh, časopisov, premietajú sa filmy, možno si obzrieť televízny program. Usportiadavajú sa rôzne stretnutia. K dispozícii sú rôzne hry. Možno si vypočuť obľúbené melódie z gramofónových platien.

Najčastejšimi návštěvními klubovne je mládež. No nielen ona, aj starší sem prichádzajú pomerne často. Občania v Chyžnom sú veľmi povdáční za usporiadanie tohto kultúrneho stánku.

JÁN KOVALÍK

ZELÓW

Zelovští aktivisti, členi Kultúrnej spoločnosti Čechů a Slovákov v Poľsku, učili padatese výročí Veľkého říjnové revoluce řadou akcií. Mezi jinými vyzdobili průčelí domu, miestnosť — náštečku ilustrujúci hospodárský a průmyslový život SSSR a příležitostným heslem, usporádali akademii, literárne hudební montáž a rozhlasové pásma. Zelovští se soutěží o nejlepší nástěnu, kterou usporádal miestní tovární klub. Dále usporádali výstavku kníh a časopisů ČSSR a SSSR a promítání filmů o Sovětském svazu.

GĘSINIEC

Na schúzi členov Miestnej skupiny KSČaS v Gęsińci usporádané pri priležitosti dvacátého výročia založenia Spoločnosti bylo přítomno dvaadvacet členů, zástupce ÚV KSČaS tajemník krajan Ján Ondica, zástupce předsedy krajan Jan Novák, krajan Stejskal Julian — pokladník VO ze Zelowa.

Krajan Pultar Friedrich zahájil schúzi a uvítal shromáždené členy Spoločnosti. Krajan Jan Novák stručne nastínil život a působnost Čechů a Slovákov v Poľsku a poděkoval pořadatelům za organizování schůze. Dále nabádal všechny členy Místní skupiny k další plodné práci. Krajan Ondica stručně promítl dvacetiletou historii působnosti národnostních menšin Čechů a Slovákov v Poľsku a také skupiny v Gęsińci. Obrátil se na přítomné členy s prosbou o promýšlení a zdokonalení organizace práce a doporučoval předplácení časopisu „Život“. Prosil členy, aby podávali zprávy o všech potížích, s nimiž se členové Spoločnosti a obyvatelé národností setkávají.

Býlo žádáno o promítání filmu Jan Hus a Jan Žižka.

Po oficiální časti následovala kulturní část schůze spojená s přátelským posedením.

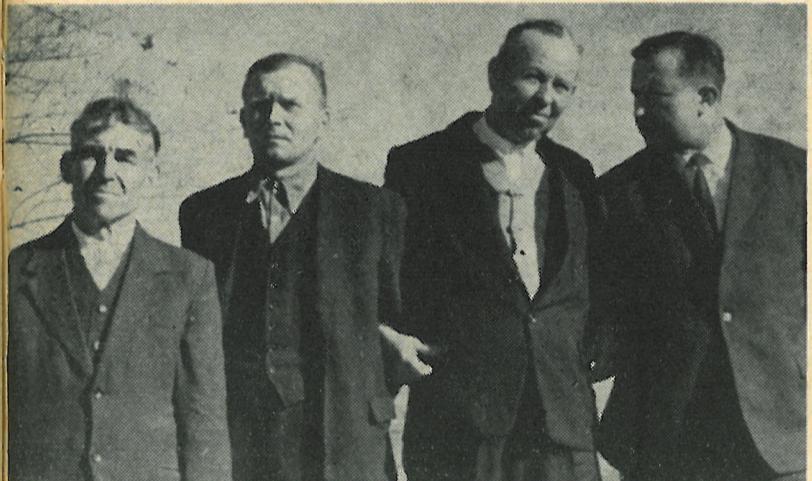

Clen prezidia ÚV, predsedu Obvodného výboru na Orave Ján Kovalík s krajanmi — členkami ochotníckeho suboru z Lipnice.

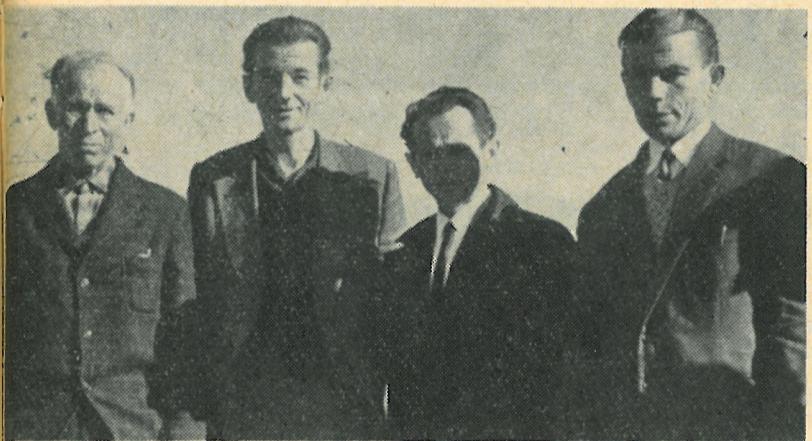
NAŠI AKTIVISTI

Sprava — predsedu Miestnej skupiny v Chyžnom Andrej Ful a kultúrny inštruktor na Orave Jozef Omylak.

Zľava — predsedu Miestnej skupiny v Oravke Anton Grabarčík, predsedu Miestnej skupiny v Jablonke Eugen Paniak, Jozef Pieroš a I. tajomník Ustredného výboru Ján Ondica.

Predsedu Miestnej skupiny v Przywarowce Anton Szpyrka so svojimi najbližšími spolupracovníkmi, aktivnými kultúrnymi činiteľmi Spoločnosti.

Zľava — predsedu Miestnej skupiny v Lipnici Malej Lidvík Tokar, predsedu Miestnej skupiny v Zubrzici Górnnej Jozef Solava, činilec Spoločnosti, partizán z obdobia prvej svetovej vojny František Swietlik, ktorého spomienky sme uverejňovali v živote a predsedu Miestnej skupiny v Lipnici Wilkej Jozef Karnafel.

LISTY

VÁŽENÁ REDAKCIA!

Veľmi rada by som si písala s pätnásťročným chlapcom alebo dievčaťom z Poľska. Napíšem preto niečo o sebe.

Navštievujem 9. triedu ZDS v Slanici. V januári budúceho roka budem mať 15 rokov. Učím sa dobre. Veľmi rada mám matematiku a cudzie jazyky. Mám piatich mladších súrodencov; všetci už chodia do školy.

MONIKA KUDLOVÁ
SLANEC C. 187,
OKR. TREBÍŠOV
CSSR

Chcela by som si písat s priateľmi v Poľsku, preto som sa rozhodla napísat Vám milá redakcia Život.

Mám 14 rokov. Zberam pohľadnice, fotografie hercov a spevákov.

Nadežda Kováčová
Snina — sídlisko T 12/VI
okres. Humenné
Vých. Slovensko
ČSSR

Od redakcie: Predpokladáme, že veľa našich mladých čitateľov nadviaže s Vámi styk.

VÁŽENÁ REDAKCIA
ŽIVOT

Chcela by som sa Vám poďakovať za hodinky — prvú cenu v súťaži Spoločne redigujeme Život, ktorú som vyhrala práve ja. Priznám sa, že nikdy by som si netrúfala čo len pomyslieť, že môžem vyhrať súťaž. Tým väčšie je teda moje prekvapenie. Ešte ráz Vám srdiečne ďakujem.

Mária Pojedyncová

VÁŽENÁ REDAKCIA

Najprv sa hádam predstavím. Mám 19 rokov, študujem ruskú filologiu. Od dávna ma však zaujíma hospodársky a kultúrny život Československa, nevynímajúc turistiku. Už niekoľko mesiacov čítam systematicky Rudé právo a Stadión. So Životom som sa stretol náhodne, samozrejme, že som ho prečítať od slova do slova. A výsledok — predplatil som si ho.

Casopis sa mi veľmi páči. Chápem všeobecný význam článkov, avšak stretávam sa dosť často so slovami, ktorým nerozumiem. Nikde nemôžem nájsť žiadne slovníky alebo nejaké príručky, ktoré by mi pomohli naučiť sa slovensky a česky. Prosil by som Vás preto, o informáciu, či takéto príručky a slovníky existujú a kde by som ich mohol kúpiť. Pripojujem srdiečný pozdrav pre celý redakčný kolektív.

ZBIGNIEW LEWIŃSKI
Racibórz
ul. Słowackiego 55
Studium Nauczycielskie

Od redakcie: Slovníky možno kúpiť na objednávku v Československom kultúrnom stredisku, Varšava, ul. Marszałkowska 77/79.

OPRAVA

V článku A. Bryju Ako sa začalo s organizovaním Spoločnosti v roku 1947, Život č. 10, str. 8, v tabuľke sme omylom vynechali Frydman, kde predsedom bol Vojtech Zolondek, zást. predsedu — Ján Pavlík, tajomníkem — Jakub Bednár, pokladníkom — Michal Bednár a počet členov v roku 1947 — 250, v roku 1967 — 71. Autora a čitateľov prosíme o prepáčenie.

REDAKCIA

ZO ZASADANIA PREZÍDIA ÚV KSČaS

Veľké množstvo materiálov a listov z jednej strany a obmedzený formát nášho časopisu z druhej zapričinili, že až teraz uverejňujeme zprávu zo zasadania prezidia ÚV KSČaS, ktoré sa konalo 24. septembra tohto roku v Krakove.

Témou zasadania prezidia bolo prerokovanie činnosti v mesiaci auguste a septembri ako aj prerokovanie programu osláv 20. výročia organizácie českej a slovenskej národnostnej menšiny v Poľsku, ktoré sa začali 3. septembra tohto roku slávnostnými schôdzkami, vatrami a zábavami na oravských a spišských dedinách. Tieto otázky referoval predsedu ÚV Ján Molitorys. Hlavné úryvky z tohto referátu uverejňujeme. Prezidium prediskutovalo aj iné otázky spojené s činnosťou Spoločnosti a vyplývajúce z uznesení posledného sjazdu KSČaS, ktoré referoval tajomník ÚV Ján Ondica.

Počas diskusie, v ktorej sa zúčastnili všetci prítomní, bol kladne zhodnotený priebeh doterajších prác, venovalo sa mimoriadnu pozornosť dôkladnému vypracovaniu ďalšej etapy osláv 20. výročia a bolo prijaté patričné uznesenie. V súlade s tým sa 1. októbra konala slávnostná jubilejná schôdza v Gęsincu, 15. októbra v Kucowe a 12. novembra v Zelowe. V rámci týchto osláv a podľa uznesenia prezidia boli usporiadane súťaže ochotníckych tanecných a speváckych súborov, hudobných skupín a kapel ako aj divadelných krúžkov — 19. novembra v Niedzici (Spiš) a 26. novembra v Jablonke (Orava). (Reportáz zo súťaže uverejníme v januárovom čísle Života). Prezidium sa zároveň rozhodlo, aby v rámci osláv 20. výročia Tvorivý oddiel Ústredného výboru Spoločnosti usporiadal spoločne so Svárom poľských výtvarníkov výstavu tvorby výtvarníkov (W. Hess, E. Misztal, E. Stehnová) a malíaria L. Holuba. Výstava bola otvorená 3. novembra 1967 v galérii sôch SPV vo Varšave (na ul. Marchlewského 36). Píšeme o nej na 6. a 7. stránke.

V súlade s uznesením prezidia Spoločnosť bude spieť k tomu, aby sa takéto výstavy umelcov pochádzajúcich z českého a slovenského prostredia, na ktorých by sa mohli zúčastniť aj amatéri, usporiadali aj inde, okrem iného aj v Nowom Targu.

Prezidium sa rozhodlo usporiadať súťaž o najlepšiu klubovňu Spoločnosti. Najlepšie klubovne budú odmenené špeciálnou cenou ministra kultúry a umenia Lucjana Motyku. Budú to dva televízory a jedna harmonika.

Uskutočňujúc uznesenia súzazu Spoločnosti prezidium schválilo projekt odznaku „zaslužilého činiteľa KSČaS“ a vzor legitimácie tohto odznaku.

A teraz úryvky z referátu krajana Jána Molitorysa:

„Obdobie od posledného zasadania prezidia ÚV Spoločnosti, teda od 13. augusta 1967 prebiehalo v znamení príprav k oslavám 20. výročia existencie a pôsobnosti Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov žijúcich v Poľskej Fudovej republike.

3. september 1967 nadľahostane v pamäti nielen všetkých členov Spoločnosti, ale aj všetkých občanov Spiša a Oravy. Horúčkovité

pripravy ako aj sám priebeh osláv ukázali, že sa začína ožívať činnosť našich mestských skupín. O 19. hodine začali slávnostné vetry vo všetkých dedinách Spiša a Oravy. Ozvali sa slovenské a poľské, spišské a oravské ľudové piesne. Slávnostné prejavy boli prijímané pozorne a v tíchto, aby potom zazneli zvuky ľudových nástrojov po pretekávanie kultúrnymi vložkami našich krúžkov. Nálada sa stupňovala a vyvrholila ľudovými veselicami.

Pri príležitosti zahájenia osláv 20. výročia Spoločnosti, ÚV obdržal veľa pozdravných listov a telegramov. Všetkým za to srdečne ďakujeme.

V minulom mesiaci členovia ÚV kr. J. Molitorys, red. A. Chalupec a J. Ondica naštívili česke strediská, aby dohliadli a vyriešili organizačné prípravy osláv v týchto strediskách.

MS Spoločnosti v Gęsincu stále viacej ožívuje svoju činnosť. Tešíme sa že patronát nad touto miestnou skupinou prebral Obvodný výbor v Zelove.

Zaktivizovala sa činnosť MS v Kucowe. Veľký podiel na tom má Obvodný výbor v Zelove. Pri príležitosti osláv v Kucowe, odbor kultúry Okresného národného výboru v Belchatowie odovzdal jej nový televízor. Musíme dodať, že sa tam zriaďuje hudobný krúžok. Okres im prislúbil inštruktorskú pomoc.

OV v Zelove zahájil oslavu 20. výročia rozhlasovou kulturnou vložkou v miestnom rozhlaše. Ústredný bod osláv sa uskutočnil 12. novembra 1967.

Co sa týka ďalšej časti osláv, ÚV robí všetko, aby ich priebeh bol v súlade so smernicami posledného zasadania prezidia ÚV. Aby však oslavu 20. výročia spoločnosti v rámci osláv 50. výročia Veľkej októbrej socialistickej revolúcie boli ozajstnou manifestáciou marxistickoleninskej politiky a prehľadkou našich úspechov, musíme všetci priložiť ruky k dielu a k organizačnej práci, zapojiť čo najväčší aktív. Treba bude teda dobre nacvičiť naše súbory a zorganizovať brigády na úpravu našich klubovní, aby v súťaži o najlepšiu klubovňu vyzerali ako skutočné stánky kultúry. Naše prípravy a vôlebe slávnosti nech vyznejjú ako vďačnosť našej strane a vláde za starostlivosť a podporu na všetkých úsekoch pôsobnosti Spoločnosti.

Pri príležitosti osláv sa zavádzajeme, že v každej miestnej skupine získame aspoň 20 nových členov pre Spoločnosť a aspoň dvakrát toľko predplatiteľov ŽIVOTA.

V záveru chcel by som zdôrazniť, že naša činnosť sa tým nekončí. Podľa mňa, mali by sa v každej skupine usporiadať plenárne schôdzky, na ktorých by sa prerokovalo otázky vyplývajúce z plenárneho zasadania Poľskej zjednotenej robotníckej strany v Nowom Targu, ktoré sa uskutočnilo 27.IV.1967. Na schôdzi mali by sa všetci členovia Spoločnosti oboznámiť so smernicami ÚV KSČaS a prejednať všetky problémy týkajúce sa plnenia úloh vyplývajúcich z uznesení obidvoch zasadanií. Zvýšenosť treba venovať otázkam školstva a dvojjazyčných vyučovacích tabuľ.

Vo vrchoch, vysoko pod lesom, na kopanici zvanej „Havrania“, býval Ondrej Koyš. Vo vrchoch, k belasej oblohe blízko ale, žial, daleko od úrodej zeme, práve tam, kde bol začiatok vody a koniec chleba. Ký div teda, keď na majetku toho veľa nemal, len na cti, ako to už obyčajné býva, keď sa človek po celý život bohu do očí díva.

Jednako však; okrem cti mal Ondrej Koyš ešte niečo. Mal dievku, peknú ako malina za rána alebo jahoda v hustej tráve, ktorú opatraloval sťa oko v hlave. Kedže z majetku nemal byť na čo hrád, bol hrád na ňu. A mal byť na čo — verubožie! Niebolo takej dievky široko-daleko. Keď prišla, či už do kostola alebo na tanec, keď zastala medzi inými, radostná, svieža ako biela húška, to ju ľudia temer očami jedli.

Volala sa Zuzka, ale práve krása bola jej zkrasou. Adam, syn Jana Zárubu, chlapa ináč zlomyselného, ktorý sa s Koyšom hneval na život a na smrť, zahľadal sa jej do očí. Hrozne sa jej zahľadal! Mládenec bol pekný aj on — šestadvadsať medených gombíkov na remeni a oválky na tri prsty široké — len strašne neústupčivý... Keď si niečo zaumienil, mohli z neho pásy draf. Taký bol!

Ten sa teda začal za Zuzkou Koyšoviu vláčiť a vláčil sa dotiaľ, kým ju nezvliekol načisto, takže ľudia začali na ňu prstom ukazovať. A nie nadarivo... Zuzka pobledla, zosmutnela ako les na jeseň. Vedela už, že nebude dobré, lebo i cítila, že tam pod srdcom kdesi pukajú ústa nového človiečika.

Hoci sa stará Koyšuľa po kútoch dost naplakala, Koyš hodne neskoro zbadal, čo sa mu s dievoučou stalo. Bolo to raz populudni. Sedel za stolom a Zuzka šla po kuchyni; pozrel vtýd len-sie na ňu a — v očiach sa mu zahmlilo.

Hrozne zahmlilo!

Skoro nevedel kde je.

Sedel chvíľu taký ohromený, akoby ho boli po hlave uderili, ale potom odrazu vyskočil spoza stola, rozbehol sa k peci, kde mával palicu, že ju hned zabije, zahluší ako vretenicu.

Bol by to aj spravil.

Bol!

Ale vtýd mu čosi pošeplo: Koyš, pozor!... Co si pomôžeš...? Z jedného hriehu urobíš dva.

Vrelo v ňom, strašne vrelo, ale sa premohol a vrátil sa k stolu. Utrel si rukávom pot z čela i povedal len-len že nie láskavým hlasom:

Zuza...

Obrátila sa a ich oči sa stretli. Koyšove boli ako kameň ťažké a hovorili závratnou rýchlosťou. Dievka moja, ozdoba môjho domu, krv moja, či pre-

to som ťa choval a opatraloval ako očo v hlave...? skučalo čosi v ňom.

No opýtal sa len točko:

— Kto to bol?

Otcové, ťažké, strašné oči tak pričieli Zuzu, že sa nevládala pohnúť. Stála ako k zemi primrazená a ledva vyjachtala:

— Adam Záruba.

Koyš nepovedal už ani slova. Obrátil sa, vzal palicu, postál trochu pri dverách, potom vyšiel z domu akoby na prechádzku.

Ale na prechádzku nešiel, hoci sa to stalo v nedeľu popoludní. Išiel na výšny koniec dediny a zabočil rovno do Zárubov.

Vošiel dnu i povedal, ako sa patrí: „Pochválen“, no starý Záruba temer z nôh spadol. Vyvalil na Koyša ukrutné oči, bo už dlhé roky nebol u Koyšov a Koyš u nich. A teraz tak nečakane prikvítol... „Co len chce?“ Bol by sa ho i opýtol, ale Koyš, akoby nič, sadol si na lavicu, oprel bradu o palicu a len točko:

— Kdeže je Adam?

— Adam? — pýta sa prekvepený Záruba. — Čože?

— Eh, nič, — vravi nevrlo Koyš. Mám sa s ním porozprávať.

— Zavolám ho, — skočil Záruba ochotne.

Vybehol pred dvere a o chvíliku už s dlaňami pri ústach volal:

Adam, Adam!

Adam bol na záhumní. Prišiel i pýtal sa otcu, čo ho volá, ale ten len hlavu do rúk chytal a šepkal:

— Zázrak, zázrak sa stal.

Adam teda vošiel do izby. No ked tam našiel Koyša s palicou pod bradou, zarazil sa. Zastal pri dverách, pripravený na výško.

Koyš hľadel naňho chvíľu zdola, potom sa pokojne opýtal:

— Ako to myslíš s tou mojou dievou?

„Nevie ešte o výškom“, pomysel si Adam. Zaradoval sa. Pohodil plecom a figliarsky sa usmievač, vraví:

— No... Ako mládenec.

— Taaak? — pretiahol Koyš.

— A vy si čo myslíte?

— Či si ju, reku, nemieniš vziať.

— Ja?... Aba! Ja sa ešte nechcem ženit.

— Nechceš? — pýtal sa Koyš stále jednak, akoby ho to ani nezaujímal, ale v jeho hľase bol hrozivý prízvuk.

— Adam? Odvetil:

— Nie.

Koyš vstal aj podišiel k nemu, sfáby ho chcel ochmáliť. A mal sto chutí ochmáliť ho. Keď však prišiel celkom k nemu, pozrel naňho len takým bieľym a len tak:

— Uvidíme!

Odpúl si ešte a odišiel. Adam chcel hodit za ním nejaký posmešok, no vidiac Koyšov široký, ohnutý chrabat v čiernej huni, len ho zamrazilo. Stísil najprv zuby, potom chcel hvízdať, ale nešlo mu to.

Tak ubehli tri týždne.

Ked sa začínať štvrtý a Adam sa neukazoval, vzal Koyš palicu a vyšiel znova akoby na prechádzku. A zas — na prechádzku nešiel. Zabočil do Zárubov. Adama doma nenašiel, ale vracajúc sa, stretol sa s ním pred potravínym drúžstvom. Adam sa mu chcel vyhnúť, lenže Koyš to zbadal. Zastúpil mu cestu.

— Tak čo?... Rozmyslel si si? — pýta sa Adam.

Adam však... Tvrdý bol, raz darmo — tvrdý ako bukový peň.

— Povedal som. Mne sa ešte nechce ženit, — odsekol Koyšovi.

— Myslíš to naozaj?

— Naozaj! A keby... Nevezmem si Zuzu.

— Taaak? — pretiahol Koyš.

Premeral si ho od hlavy po päty a zas len tak:

— No, uvidíme.

A vystúpil mu z cesty.

Až keď bol na dobré zahodenie kamienom, znezradý sa obrátil a zavolal za ním:

— O týždeň si prídem po odpoveď!

Adam mu jedovato odsekol, ale Koyš ani uchom nemradol. Išiel bez slova dalej.

Týždeň minul. Adam nepovedal nikomu nič a Koyš tak isto. Len v nedeľu pred večerom, keď sa na lazoch začali ukladať belasé tóny, Koyš vzal palicu, na hlavu dal klobúk a bez slova do tretice odšiel z domu — tentoraz akoby niekde na posiedku.

Ale nešiel ani na posiedku. Pobral sa zas do Zárubov. Zahýbal práve okolo kostola, keď zazrel Adama, ako vychodí z krčmy a ide kamsi hore dešinou.

Vykročil za ním.

Adam išiel chvíľu pokojne. Až potom zbadal, že ho ktosi nasleduje. Obzrel sa a — tu Koyš za jeho chrabtom, nemý, ale zachmúrený ako čierny, búrku veštiači mrak.

Pridal do kroku, no hned postrehol, že i Koyš lepšie vykročil. Nedalo sa už pochybovať: išiel za ním a doháňal ho.

„Aby ho čert uchytí!“ — pomysel si, cítiac ako mu po chrabte tancujúci zimomiariky. Mal sto chutí rozbehnúť sa a utiecť, ale čosi ho posmeňovalo: Adam, nie si sopľavé chlapčisko, aby si utekal. Vedľ by fa celá dedina vysmiala, že ty, prvý mládenec v Sielniči, učíš pred takým starým mrmlošom... Nie, ty nesmieš utekať.

Také myšlienky mu vírili v hlave, vykračoval pritom usilovne a obzeral sa, lež Koyš sa valil za ním s hlavou vtiahnutou medzi plecia, ani čierňava. Umienil si, že nebude utekať, ale nohy ho samy niesli. Až dychčal. „Darmo! Neujdeš mu...“ — uvedomil si nakoniec a obzrel sa ešte, či cestu niekto nejdje alebo či aspoň dajaky plot nie je nablízku. Nevidel však ani plot ani ľudí, len Koyša, fučiaceho a ukrutne zamračeného.

Tu sa už akô štvaný vlk zlostne obrátil a zastal, takže Koyš temer vražil doňho.

— Čo zase chcete? — opýtal sa ho.

Ale Koyš pozrel najprv hore, potom dolu, potom zabodal palicu do zeme, oprel sa o ňu a pokojne, akoby hovoril o niecom všednom, sa opýtal:

— Tak čo?... Rozmyslel si si?

— Rozmyslel, — zaškripal Adam zubami.

— I vezmeš si ju? — pýtal sa Koyš tým istým hlasom dalej.

Chvíľu sa zdalo, že Adam rozmyšľa. Potom sa však odrazu začervenal, zatahal a pohodil hlavou.

— Nie! — odvetil príkro.

No v tej chvíli dostal také zauchovo, že sa mu až v očiach zaískevalo. A počul, ako sa ho ktosi za tým iskrami spytuje:

— Nie?

— Nie!! — odvetil ešte príkrajšie.

— I hrom ti dušu páral, takú máš česť! Dievku mi zopsút a potom ju necháš — zvýšil Koyš hlas. — Uvidíme!

A chľus mu druhú, tretiu i štvrtú, takže mu až krv z nosa vystrekla. Tu sa však už aj on rozkročil, ukrutne sa zahnal na Koyša, ale Koyš ho chytil cez poly, zdvihol ako čiapku a — bac o zem. Potom priskočil k nemu, kľakol mu na prsia, jednou rukou chytil pod krk, druhou bil sprava i zľava a volal:

— Nie...? Nie...?

— Nie! Nie! Nie! — odpovedal Adam čoraz slabším, ale čoraz zarytejším hlasom a Koyšovi nad ním bolo tak, akoby jeho bili. Tam ho mal pod sebou. Mohol ho zabiť, a predsa... Cítil, ako sa pod tým neúprosným, nezmeniteľným slovom čosi v ňom láme, aký je so svojou pohanenou čiou pred tou bezohľadnou cudzou vôleou malý a slabý.

Ked ho napokon pustil a odchádzal dolu k dedine, niesol si horkasté vedomie, že nie on zvíťazil, ale ten, čo tam ostal ležať. „Nie!... Nie!... Nie!...“ znelo mu v ušiach hrozné slovo. „Nie!... Nie!...“ prenikalo ho ako nôž a... Akokoľvek bol presvedčený o svojej pravde, o svojej pohanenej cti, musel ho brať na vedomie.

(1928)

Mezi ľami, jež zajíma kultúrní časť, nechybely ani deti.

KUCÓW ROZVÍJÍ SVOU ČINNOST

(DOKONČENÍ ZE STR. 4)

votní úroveň se zvyšuje s každým dnem díky úsilí celého národa. Také my, občané české a slovenské národnosti, kteří bydlíme v Polské Rzeczypospolité Lidové, máme na tom svůj podíl. Víme, že je to zásluhou nového socialistického zřízení, které po-

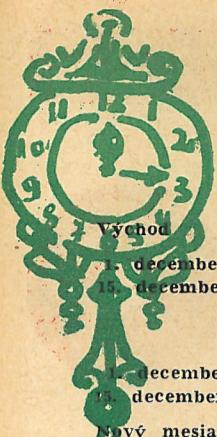
vstalo před paděstí lety ve Velké říjnové socialistické revoluci, již řídil Lenin. Cesta k dnešnímu šťastnému životu byla těžká a krvavá. Připomeňme si, kolik bolesti, neštěstí, prolité krve a umučených a zavražděných obětí nám prokleslo cestu k svobodě

a nezávislosti za II. světové války. Nezapomínejme na to, zvláště dnes, když hovoříme o úspěších a dobrodružném socializmu. Padesát let, to je život jednoho pokolení. Za tuto dobu dokázal Sovětský svaz, nás největší a nejvérnější přítel, změnit někdejší zaostalé carské Rusko ve vlast sputníků a kosmických lodí, ve stát obrovských hospodářských úspěchů. Tento velký úspěch socialismu je současně zárukou světového míru. Ačkoliv Američané dále vedou špinavou válku ve Vietnamu a ignorují světové mínění a izraelští agresori pronásledují Araby v jejich vlastní zemi, přeče se jenom tito váleční palici bojí rozdmýchat světovou válku. Bojí se, protože dobré znají sílu a možnosti Sovětského svazu, našeho věrného přítele a ochránce.

Schůze v Kucowě měla slavnostní ráz, který však nebyl na překážku pracovní diskusi o práci Místní skupiny Společnosti a jejího těsnějšího spojení s celým prostředím. V tom snyslu hovořili činitelé Společnosti a také zástupci státních orgánů, kteří nabídli pomoc zvláště za účelem dosažení živější práce kulturní místnosti a při organizování hudebního souboru KSČS v Kucowě.

Naději na živější práci kulturní místnosti budí hodnotný dar — televizor, který

byl na této schůzi předán PPRN v Bełchatově místní kucowske skupině. Předseda Místní skupiny KSČS v Kucowě Edmund Pospíšil srdečně přítomným zástupcům PPRN z

Kalendár

SLNCA	Západ
7.hod.21.min.	15.hod.28.min.
7.hod.39.min.	15.hod.24.min.
MESIACA	
7.hod.18.min.	14.hod.49.min.
13.hod.54.min.	6.hod.23.min.
1. december	8. decembra
5. december	17. decembra
Nový mesiac	24. decembra
Prvá štvrt	
Dny mesiac	
Posledná štvrt	

P	W	S	C	P	S	N
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

VÝROČIA

5. XII.1836 — narod. W. Wróblewski. 5.XII. 1925 — zomrel W. Reymont. 6.XII.1906 — narod. Marian Spychalski. 6.-13.XII.1945 — I. sjezd Poľskej robotníckej strany. 10.XII.1943 — zomrel A. Lampe. 15.XII.1948 — utvorenie Poľskej zjednotenej robotníckej strany. 16.XII.1770 — narodil sa L. van Beethoven. 16.XII.1918. — utvorenie Poľskej komunistickej robotníckej strany. 17.XII.1954 — zomrela Z. Nałkowska. 19.XII.1960 — narod. Leonid Brežnev. 24.XII. 1798 — narod. A. Mickiewicz. 27.XII.1953 — zomrel J. Tuwim. 30.XII.1922 — vznik SSSR. 31.XII. 1944 — vznikla Dočasné vlada PR.

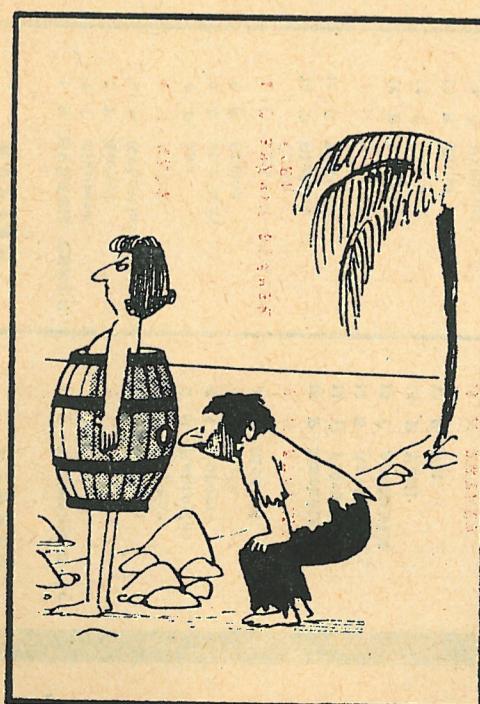
HOROSKOP

VODNÁR: 20.I. — 18.II.

ON. Neskušajte spriateľi sa s ním príliš rýchlo. Je chladný, ovláda sa, je skeptický. Nemá rád hlúpe žarty a figiarstva. Pod drsným povrchom možno však nájsť spravodlivosť, zodpovednosť, rozhodnosť. Aj keď sa k tomu nepriznáva, má rád ľudí usmiatých, spokojných. Venujte mu detektívku alebo mechanickú hračku.

ONA. Jednoduchý, nekomplikovaný charakter. Stařostlivá, gazdovlivá. Vzorná pani domu, dobrá diskrétna priateľka. Rada dostáva malé dary, ale často.

HUMOR

RADY • PORADY • RADY • PORADY • RADY

KILKA SŁÓW O INDYKACH

Okres zimy spôsobuje za stanoveniu si nad spravami gospodarki, jak zrobí aby byla ona coraz bardziej dochodowa. Dlatego też narazie wstępnie chciałbym rzucić parę wiadomości o indykach. A może dało by się wprowadzić ich hodowlę, chociaż na próbę?

Udomowane indyki mają upodobania zbliżone do swych dzikich krewnych. Nie mogą być zamknięte na podwórku, ani w ciasnym okólniku. Muszą mieć

swobodę poruszania się na rozległych terenach porośniętych młodymi trawami i ziołami. Tak chowane, hartują się i uodporniają oraz prawidłowo rozwijają. Indyki powinno się za tym chować w tych gospodarstwach, które mają pastwiska, łąki, młode zajajniki i tam gdzie jest możliwość wyposażenia ściernisk, poroślinki. Szkoła im wilgoć, dlatego nie można ich chować na nisko położonych, podmokłych terenach. Dobrze hodują się one na terenach o suchych przepuszczalnych glebach. Indyki kojarząc z dobrych, porośniętych pastwisk osiągają znaczny ciężar i dobrą mięsość, mają mocną i prawidłową budowę, są odporne na zimno i niesprzyjające warunki bytowe.

Rasy indyków różnią się między sobą barwą upierzenia, ciężarem ciała i lepszym lub gorszym umieszczeniem.

W naszym kraju najczęściej chowane są indyki bezrasowe, bardzo różnie upierzone: przeważnie ciemno szaro-brązowe o piórach nakrapianych. Sześciomiesięczne indyki ważą od 3,5 — 4,5 kg. Coraz częściej jednak dla poprawienia wyników hodowlanych spotyka się sprowadzone rasy.

Rasy brązowe — są one podobne do dzikich indyków. Upierzenie piersi sztywne i grzbietu mają czarne, mniejące się odciemieniem fioletowym — miedzianym. Lotki skrzydeł są brudno białe, poprzecznie prążkowane. Skrzydła zaokrąglone, dość krótkie. Ciężar sześciomiesięcznych indorów wynosi 5,5 — 7,5 kg. rocz-

nych 9 — 15 kg. Nogi indyków rasy brązowej są średnio długie, silnie osadzone o długich palcach. Indyckie znośają średnio około 40 jaj w sezonie wiosennym, roczna wydajność wynosi 137.

Rasa beltswil — drobniejsza od rasy poprzedniej nadającej się do chowu w mniejszych gospodarstwach. Są białe, mają drobne kości, krótkie, dobrze umięśnione nogi, mostek długi. Ciężar dorosłej sztuki wynosi: indora 5,8 — 7,5 kg indyczki 3,5 — 5 kg. Indyki te bardzo szybko rosną, tak że 10 tygodniowe mogą ważyć od 2,5 — 3,30 kg a 3-miesięczne sztuki około 5 kg. Indyckie te rasy odznaczają się dobrą nosością, a jaja ich dobrą wylegwością. A więc po myślmy, może spróbować.

HENRYK MĄCZKA

PRAWMNIK

Kóľka rolnicze

Konstytucja PRL w art. 72 przyznaje obywatelowi prawo zrzeszania się. Celem tego zrzeszania się jest rozwój aktywności politycznej, społecznej, gospodarczej i kulturalnej ludu pracującego miast i wsi. Do organizacji tych należą, organizacje spółdzielcze, polityczne, związki zawodowe, organizacje młodzieżowe, sportowe, kulturalne, kobiece tip.

Wśród powyższych organizacji społecznych szczególną rolę odgrywają na wsi kóľka rolnicze. Zgodnie z uchwałą KC PZPR i NK ZSL z 1959 r. w sprawie węzlowych za-

dań rolnictwa w latach 1959 — 1965, kóľka rolnicze stały się „masową, powszechną, społeczno-gospodarczą organizacją chłopską, której głównym celem działalności będzie organizowanie chłopów w pracy nad zwiększeniem i doskonaleniem produkcji w drodze kojarzenia indywidualnych wysiłków z wzajemną pomocą i współpracą w oparciu o gromadzone środki i pomoc państwa”. Pomoc państwa sprawdza się do przekazywania na Fundusz Rozwoju Rolnictwa finansów w wysokości różnicy cen powstających między opłatami wypłaconymi na dostawy obowiązkowe, a cenami skupu wolnorynkowego. Środki tego Funduszu są również zasilane własnym wkładem chłopów a następnie używane za pośrednictwem kóľek rolniczych.

Dotąd nie ukazał się żaden akt normatywny regulujący zagadnienia prawnego — ustrojowe kóľek rolniczych dlatego podlegają one przepisom prawa o stowarzyszeniach z 1932 r.

Kóľka rolnicze prowadzą działalność gospodarczą — siła rzeczy — wchodzą w różnorodne stosunki prawne. Konsekwencja tego stanu rzeczy są niejednokrotnie sprawy sądowe. O ile przeciwnikiem procesowym jest jednostka gospodarki społeczeństwa — spory te należy kierować do Komisji Arbitrażowej o ile za jest nim osoba fizyczna — właściwym do rozstrzygania sporu jest Sąd Powiatowy. W skomplikowanych sprawach kóľka rolnicze powinny korzystać w toku sporu z pomocy fachowego prawnika. Może nim być bądź to radca prawnego powiatowego związku kóľek rolniczych, o ile związek w konkretnym powiecie zatrudnia radcę, bądź też w sprawach toczących się przed Sądem powiatowym — adwokat członek Zarządu Adwokackiego.

Witold Ferfet

ZUZKA VARI

RUŽOVÉ VENČEKY NA STROMČEK

Rozpočet: 4 bielky, 28 dkg cukru, vanilkový prášok, bretón.

Do misky dáme bielky, preosiaty cukor, vanilkę a nad parou šláhamo tak dlho, až hmota začne hustnúť. Potom odložíme, ešte miešame a pridáme niekoľko kvapiek červeného

bretónu, aby masa mala peknú ružovú farbu. Na vymästený plech striekame z vrecuška cez ozdobnú rúrku malé venčeky a v celkom miernej rúre sušime. Keď je rúra priteplá, venčeky zhnednú. Hotové zaviažeme striebornou alebo inou nitou.

PIŠKOTOVÁ BÁBOVKA

Rozpočet: 5 celých vajec, 20 dkg cukru, šťava z jedného citrónu, kôra z 1/5 citróna, vanilká, 1/4 balíčka kypriaceho prášku, 22 dkg krupicovej múky.

Celé vajcia šláhamo s

cukrom tak dlho, až cesto

dobre zhustne. Potom pridáme citrónovú šťavu a kôru, vanilkú a znova trochu šláhamo. Nakoniec pridáme múku zmiešanú s kypriacim práškom a cesto vylejeme do dobre vymästenej a strúhanou posypanej formy. Upečenú, ešte teplú posypeme vanilkovým cukrom. Najlepšia je na druhý deň.

MARCIPÁNKY

Rozpočet: 14 dkg múky, 7 dkg masla, 1 vajce, 10 dkg cukru, hrst orechov, škorica, citrónová kôra, vanilkový cukor, roztolený klinček.

Na dosku dáme múku (môže byť aj jačmenná), do nej rozsekáme maslo, pridáme preosiaty cukor, trochu mletých orechov, vanilkú, škoricu, citrónovú kôru, roztolený klinček a s vajíčkom zamiesame hladké cesto, ktoré necháme v chlade trochu postať. Potom ho na tenko rozvalkáme, povykravujeme z neho rôzne kúsky, ponátieme ich mliekom, do ktorého pridáme trochu cukru, poukladáme na vymästený plech a do ružova upečieme. Vydržia dlho a sú chutné.

PREDPLATNÉ V ČESkoslovensku PRIJIMA: POSTOVNÍ NOVINOVÁ SLUŽBA — DOVOZ TISKU, VINOHRADSKÁ 46, PRAHA 2, VINOHRADY. INDEXOVÉ ČÍSLO ŽIVOTA JE 36650 A PREDPLATNÉ NA JEDEN ROK ČINÍ 24,60 KCS.

NEUMÍTE SI PORADIT S RŮZNÝMI POTÍŽMI A ROZČILUJÍCÍMI VÁS ZÁLEŽITOSTMI? NAPISTE NÁM NA ADRESU: REDAKCE „ŽIVOT“ WARSZAWA, AL. JEROZOLIMSKIE 37, I. p. ODPOVÍME VÁM A PORADÍME NA STRÁNKACH NASEHO ČASOPISU A V DOPISECH.

ŽIVOT

CZASOPISM SPOŁECZNO KULTURALNE

Organ Towarzystwa Kulturalnego Czechów i Słowaków w Polsce. Redaguje Kolegium mjr Hess, Marian Kaškiewicz (zastępca redaktora naczelnego), Ignacy Niżnik, Ján Ondica, Jerzy Korekta słowacka. — Jan Grygiak. Nadesłanych rękopisów, fotografii i rysunków redakcja nie zwraca. Wydawca: Wydawnictwo „PRASA KRAJOWA” RSW „PRASA”, Warszawa, ul. Wiejska 12, tel. 28-24-11. ADRES REDAKCJI: WARSZAWA, AL. JEROZOLIMSKIE 37. TEL.: 21-15-41, 28-22-81. Prenumerata na kraj, roczną i kwartalną dla czytelników indywidualnych przyjmuje urzędy pocztowe oraz listonosze. Czytelnicy indywidualni mogą dokonywać wpłat również za pośrednictwem Oddziałów i Delegatur „Ruch”. Ceny prenumeraty: kwartalnie 3 zł., półrocznicie 6 zł., roczna: 12 zł. Prenumerata za zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od krajowej, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23, nr konta PKO 1-6-1000 20 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23. Wszystkie instytucje państwowe i społeczne mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie 6 zł., roczna: 12 zł. Prenumerata za zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od krajowej, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Nowomiejska 15/17, konto Nr 114-6-70041 VII O/M Warszawa. Oddano do składu 10.IX.67 r. Podpisano do druku 10.X.67 r. Druk. Zakłady Graficzne RSW „Prasa“, Warszawa, ul. Smolna 12. Zam. 1966.

1968

LEDEN

ÚNOR.

BŘEZEN

DUBEN

KVĚTEN

ČERVEN

1 P NOVÝ ROK	1 Č Hynek	1 P Albin	1 P Hugo	1 S Mezinárodní den dětí
2 Ū Blahorád	2 P Hromnice	2 Ū Veleslav	2 Č Zikmund	2 N JARMIL
3 S Měřislav	3 S Blažej	3 S Richard	3 P Alexej	3 P Tamara
4 Č Blašostava	4 N JARMILA	4 Č Ivana	4 S Květoslav	4 U Dalibor
5 P Daňmil	5 P Dobromila	5 P Miroslava	5 N KAREL	5 S Dobroslav
6 S Tři králové	6 Ū Vanda	6 S Celestýn	6 P Jan	6 C Norbert
7 N LUCIÁN	7 Č Tomáš	7 U Stanislav	7 U Stanislav	7 P Iveta
8 P Čestmír	8 Č Milada	8 S Ctibor	8 S Medard	8 S Medard
9 Ū Vladan	9 P Apolenka	9 S Františka	9 Č Stříbrná ČSSR	9 N STANISLAVA
10 S Břetislav	10 S Mojmír	10 P Blažena	10 P Markéta	10 P Markéta
11 Č Bohdana	11 P Anděla	11 S Julius	11 U Flora	11 U Flora
12 P Pravoslav	12 U Rehoř	12 P Julius	12 S Ales	12 S Antonie
13 S Jarmila	13 P Svatoslava	13 S Růžena	13 Č Antonín	13 Č Antonín
14 N RADOVAN	14 S Valentýn	14 Č Matylda	14 P Vasíl	14 P Vasíl
15 P Blahomil	15 P Radislav	15 S Valentýn	15 S Zofie	15 S Zofie
16 Ū Ctirad	16 Č Jirina	16 S Amos	16 Č Premysl	16 Č Premysl
17 S Drahoslav	16 P Juliana	17 S Rudolf	17 P Vratislava	17 P Adolf
18 Č Vladislav	17 S Miloslava	18 Č Valérie	18 S Natáša	18 U Milan
19 P Doubravka	18 N SIMEON	19 P Rostislav	19 S Iveta	19 S Iveta
20 S Ctislav	19 P Miloslav	20 S Světláše	20 P Hvězdoslav	20 Č Květuše
21 N BELA	20 U Oldřich	21 Č Radek	21 U Monika	21 P Alois
22 P Slavomír	21 S Lenka	22 P Slavomír	22 S Pavla	22 S Pavla
23 Ū Zdeněk	22 Č Petr	23 U Vojtěch	23 S Vladimír	23 N ZDENKA
24 S Milena	24 S František	24 P Jíří	24 P Jan	24 P Jan
25 C DOMINIK	24 S Barbora	24 S Matěj	25 S Boží tělo	25 U Ivan
26 P Prokop	25 C Eliska	25 P Marie	26 P Oto	26 S Pavel
27 S Cyril a Metoděj	25 U Emerich	26 U Emanuel	27 S Jaroslav	27 Č Ladislav
28 S Mistr Jan Hus	26 S Liboš	27 S Zbyněk	28 N VLASTISLAV	28 P Lubomír
29 S Oldřicha	26 P Boleslav	28 Č Soňa	29 P Robert	29 S Petr a Pavel
30 S Markéta	27 S Regina	29 P Tafana	30 S Arnošt	30 N Šárka
31 S Spythněv	29 P Roman	30 P Lumír	31 N KVIDO	

1 P VŠECH SVÁTÝCH	1 U Igor	1 P Hugo	1 S SVÁTEK PRÁCE
2 P Gustav	2 S Galina	2 Ū Veleslav	2 Č Zikmund
3 S Miluše	3 U Bronislav	3 S Richard	3 P Alexej
4 N DOMINIK	4 S Kazi	4 P František	4 S Květoslav
5 P Cyril a Metoděj	4 P Karel	5 P Karel	5 P Květuše
6 S Mistr Jan Hus	5 S Eliska	6 S Eliska	6 P Lubomír
7 N MEZINÁRODNÍ DRUŽESTVENÍ DEN	6 U Oldřicha	7 C Jitka	7 S Petr a Pavel
8 P Alžběta	6 P Boleslav	8 N NATALIE	8 N KVETOSLAVA
9 P Markéta	7 S Lada	9 P Roman	9 P Vratislav
10 S Drahoslava	8 C Soběslav	10 S Diviš	10 U Radíč
11 S Libuše	9 P Roman	10 Č Záboj	11 S Dana
12 Č Olga	10 S Vavřinec	11 P Krasošlav	12 Č Přibyslava
13 U Bořek	11 S Enžílan	12 U Beneš	13 P Lucie
14 S Markéta	12 S Regina	13 P Lubor	14 S Lýdie
15 P KAROLINA	13 P Neklan	14 S Radomíra	15 N ZDÍRAD
16 U Jindřich	14 C Hana	15 U Terezie	16 P Alpina
17 G Luboš	15 P Jáchym	16 S Maximilián	17 U Daniel
18 S Bohuslav	16 P Klára	17 U Naděžda	18 S Miloslav
19 C Drahomíra	17 S Alena	18 P Lukáš	19 C Judita
20 P Čeněk	18 C Kryštof	19 S Michaela	20 P Dagmar
21 S Ilja	19 P Ludvík	20 P Romana	21 S Tomáš
22 P VITEZSLAV	19 Č Zita	21 P Leopold	22 N BOZENA
23 PLR	20 P Bernard	16 S Otmar	23 P Viesta
24 S Kristýna	21 S Jana	17 N MEZINÁR. DEN STUDENTŮ	24 Č Adam a Eva
25 Č Jakub	22 Č Bohuslav	18 P Čestmír	25 S 1. SVÁTEK VÁNOČNÍ
26 P Anna	23 P Matouš	19 C Albert	26 C 2. SVÁTEK VÁNOČNÍ
27 S Zlatko	24 P Lubomíra	20 P Dagmar	27 P Jan
28 N VIKTOR	25 P Augustýn	21 S Tomáš	28 S Bohumila
29 P Božena	26 P Vaclav	22 Č Cestmír	29 N MILADA
30 U Bořivoj	27 P Otakar	23 P Theodore	30 P David
31 S Ignác	28 P Božena	24 S Klement	31 U Silvestr

ČERVENEC

SRPEN

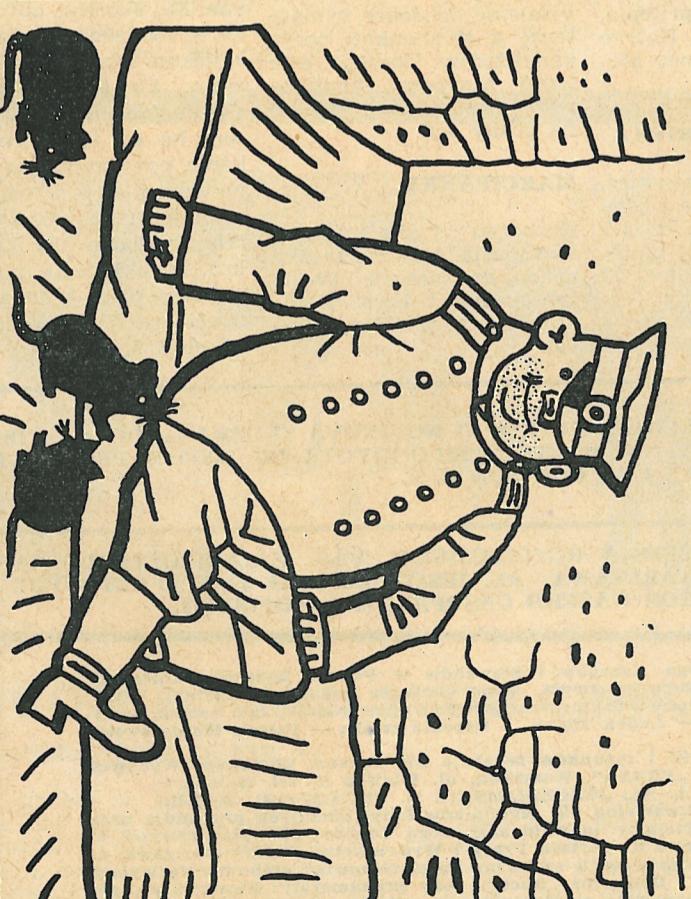
ZÁŘÍ

RÍJEN

LISTOPAD

PROSINEC

KALENDÁŘ ŽIVOTA

1 P VŠECH SVÁTÝCH	1 U Igor	1 P Hugo	1 S SVÁTEK PRÁCE
2 P Gustav	2 S Galina	2 Ū Veleslav	2 Č Zikmund
3 S Miluše	3 U Bronislav	3 S Richard	3 P Alexej
4 N DOMINIK	4 S Kazi	4 P František	4 S Květoslav
5 P Cyril a Metoděj	4 P Karel	5 P Karel	5 P Květuše
6 S Mistr Jan Hus	5 S Eliska	6 S Eliska	6 P Lubomír
7 N MEZINÁRODNÍ DRUŽESTVENÍ DEN	6 U Oldřicha	7 C Jitka	7 S Petr a Pavel
8 P Alžběta	7 S Lada	8 N NATALIE	8 N KVETOSLAVA
9 P Markéta	8 C Soběslav	9 P Roman	9 P Vratislav
10 S Drahoslava	9 P Roman	10 S Diviš	10 U Radíč
11 S Libuše	10 S Vavřinec	10 Č Záboj	11 S Dana
12 Č Olga	11 S Enžílan	11 P Krasošlav	12 Č Přibyslava
13 U Bořek	12 S Regina	12 U Beneš	13 P Lucie
14 S Markéta	13 P Neklan	13 S Radomíra	14 S Lýdie
15 P KAROLINA	14 C Hana	14 U Terezie	15 N ZDÍRAD
16 U Jindřich	15 P Jáchym	15 S Maximilián	16 P Alpina
17 G Luboš	16 P Klára	16 U Naděžda	17 U Daniel
18 S Bohuslav	17 S Alena	17 P Lukáš	18 S Miloslav
19 C Drahomíra	18 C Kryštof	18 P Lukáš	19 C Judita
20 P Čeněk	19 P Ludvík	19 S Michaela	20 P Dagmar
21 S Ilja	19 Č Zita	20 P Romana	21 S Tomáš
22 P VITEZSLAV	20 P Bernard	21 P Leopold	22 N BOZENA
23 PLR	21 S Jana	16 S Otmar	23 P Viesta
24 S Kristýna	22 Č Bohuslav	17 N MEZINÁR. DEN STUDENTŮ	24 Č Adam a Eva
25 Č Jakub	23 P Matouš	18 P Čestmír	25 S 1. SVÁTEK VÁNOČNÍ
26 P Anna	24 P Lubomíra	19 C Albert	26 C 2. SVÁTEK VÁNOČNÍ
27 S Zlatko	25 P Augustýn	20 P Dagmar	27 P Jan
28 N VIKTOR	26 P Vaclav	21 S Tomáš	28 S Bohumila
29 P Božena	27 P Otakar	22 Č Cestmír	29 N MILADA
30 U Bořivoj	28 P Augustýn	23 P Theodore	30 P David
31 S Ignác	29 P Božena	24 S Klement	31 U Silvestr

1 P NOVÝ ROK	1 Č Hynek	1 P Albin	1 S SVÁTEK PRÁCE
2 Ū Blahorád	2 P Hromnice	2 Ū Veleslav	2 Č Zikmund
3 S Měřislav	3 S Blažej	3 S Richard	3 P Alexej
4 Č Blašostava	4 P Vladojov	4 Č Ivana	4 S Květoslav
5 P Daňmil	5 P Dobromila	5 P Miroslava	5 N KAREL
6 S Tři králové	6 Ū Kazimir	6 S Celestýn	6 P Tamara
7 N LUCIÁN	7 Č Tomáš	7 U Stanislav	7 U Dobroslav
8 P Čestmír	8 Č Milada	8 P Ema	8 Č Norbert
9 Ū Vladan	9 P Apolenka	9 Ū Dušan	9 S Iveta
10 S Břetislav	10 S Mojmír	10 S Radomil	10 S Medard
11 Č Bohdana	11 P Anděla	11 P Lev	11 Č Stříbrná ČSSR
12 P Pravoslav	12 U Rehoř	12 P Julius	12 N STANISLAVA
13 S Jarmila	13 P Svatoslava	13 S Růžena	13 Č Antonín
14 N RADOVAN	14 S Valentýn	14 Č Matylda	14 P Vasíl
15 P Blahomil	15 P Radislav	15 P PONDĚLI VELIKON.	15 S Vit
16 Ū Ctirad	16 Č Jiřina	16 S Amos	16 Č Premysl
17 S Drahoslav	17 S Rudolf	17 S Rudolf	17 P Adolf
18 Č Vladislav	18 Č Valérie	18 Č Valérie	18 U Milan
19 P Doubravka	19 P Simeon	19 P Rostislav	19 S Leoš
20 S Ctislav	19 P Miloslav	20 S Marcela	20 Č Květuše
21 N BELA	20 U Oldřich	21 Č Raděk	21 P Alois
22 P Slavomír	21 S Lenka	22 P Slavomír	22 S Pavla
23 Ū Zdeněk	22 Č Petr	23 U Vojtěch	23 N ZDENKA
24 S Milena	23 P Svatopluk	24 P Jana	24 P Jan
25 C DOMINIK	24 S Barbora	25 S Marek	25 S Boží tělo
26 P Cyrił a Metoděj	25 C Eliska	26 P Marie</td	